

School of Theology at Claremont

1001 1373337

THE BOOK OF BRAUCH

EDITED AND TRANSLATED BY
EMANUEL TOU

The Library

SCHOOL OF THEOLOGY
AT CLAREMONT

WEST FOOTHILL AT COLLEGE AVENUE
CLAREMONT, CALIFORNIA

THE BOOK OF BARUCH
ALSO CALLED I BARUCH
(Greek and Hebrew)

SOCIETY OF BIBLICAL LITERATURE
TEXTS AND TRANSLATIONS
PSEUDEPIGRAPHA SERIES

edited by
Robert A. Kraft

TEXTS AND TRANSLATIONS 8
PSEUDEPIGRAPHA SERIES
6

THE BOOK OF BARUCH

SCHOLARS PRESS
Missoula, Montana

BS
1771
T68

THE BOOK OF BARUCH
ALSO CALLED I BARUCH
(Greek and Hebrew)

Edited, reconstructed and translated
by
EMANUEL TOV

Published by
SCHOLARS PRESS
for
The Society of Biblical Literature

BS
1771
T68

Theology Library
SCHOOL OF THEOLOGY
AT CLAREMONT

California
Distributed by

SCHOLARS PRESS
University of Montana
Missoula, Montana 59801

THE BOOK OF BARUCH

ALSO CALLED I BARUCH

(Greek and Hebrew)

Edited, reconstructed and translated

by

EMANUEL TOV

Library of Congress Cataloging in Publication Data

Bible. O. T. Apocrypha. Baruch. Polyglot. 1975.
The book of Baruch.

(Pseudepigrapha series ; 6) (Society of Biblical
Literature texts and translations series ; 8)

English, Greek, and Hebrew.

Based on I. Tov's thesis, Hebrew University,
Jerusalem, 1973.

Bibliography: p.

1. Bible. O. T. Apocrypha. Baruch--Concordances, Greek. 2. Bible. O. T. Apocrypha. Baruch--Concordances, Hebrew. I. Tov, Imanu'el.
II. Title. III. Series: Pseudepigrapha series ;
6. IV. Series: Society of Biblical Literature.
Texts and translations ; 8.

BS1771.T68 229'.5 75-30775

ISBN 0-89130-043-0

Copyright © 1975

by

The Society of Biblical Literature

Printed in the United States of America
1 2 3 4 5

Printing Department
University of Montana
Missoula, Montana 59801

PREFACE TO THE SERIES

TEXTS AND TRANSLATIONS is a project of the Committee on Research and Publications of the Society of Biblical Literature and is under the general direction of George W. MacRae (Harvard Divinity School), Executive Secretary and Harry M. Orlinsky (Hebrew Union College-Jewish Institute of Religion, New York), Chairman of the Committee. The purpose of the project is to make available in convenient and inexpensive format ancient texts which are not easily accessible but are of importance to scholars and students of "biblical literature" as broadly defined by the Society. Reliable modern English translations will accompany the texts. Occasionally the various series will include documents not published elsewhere. It is not a primary aim of these publications to provide authoritative new critical texts, nor to furnish extensive annotations. The editions are regarded as provisional, and individual volumes may be replaced in the future as better textual evidence becomes available. The following subseries have been established thus far:

PSEUDEPIGRAPHA, edited by Robert A. Kraft (University of Pennsylvania)

GRECO-ROMAN RELIGION, edited by Hans Dieter Betz (School of Theology at Claremont)

EARLY CHRISTIAN LITERATURE, edited by Birger A. Pearson (University of California at Santa Barbara)

For the PSEUDEPIGRAPHA SERIES the choice of texts is governed in part by the research interests of the SBL Pseudepigrapha Group, of which George W.E. Nickelsburg, Jr. (University of Iowa) is currently Chairman and James H. Charlesworth (Duke University) Secretary. This series will focus on Jewish materials from the Hellenistic era and will regularly include volumes that incorporate the fragmentary evidence of works attributed to biblical personalities, culled from a wide range of Jewish and Christian sources. The volumes are selected, prepared, and edited in consultation with the following editorial subcommittee of the Pseudepigrapha Group:

Sebastian P. Brock (Oxford University, England)

George W. MacRae (Harvard Divinity School)

Michael E. Stone (Hebrew University, Israel)

John Strugnell (Harvard Divinity School)

Robert A. Kraft, Editor

TABLE OF CONTENTS

INTRODUCTION

General	1
Reconstructing the Hebrew <u>Vorlage</u> of Bar 1.1-3.8	5
The Original Language of Bar 3.9-5.9	7
Bibliography	9

BARUCH: TEXT AND TRANSLATION

11

Greek Text Hebrew Reconstruction (with Parallels) and English Translation of Bar 1.1-3.8	
Greek Text with English Translation of Bar 3.9-5.9	

APPENDIX

37

Greek-Hebrew Concordance to Bar 1.1-3.8	38
Hebrew-Greek Concordance to Bar 1.1-3.8	46

I N T R O D U C T I O N ¹

The book of Baruch (Bar) has aroused much interest among scholars because of its contents, literary character, possible composite nature and its original language. As for the latter issue, Bar has been preserved in Greek, Latin, Syriac, Coptic, Ethiopic and Armenian, but there is little doubt among scholars that at least its first section (1.1-3.8) was composed in Hebrew, of which the Greek is a direct and literal translation. A tentative reconstruction of this original Hebrew text is presented here, together with the known Greek text of Bar, an English translation of the whole book, biblical parallels to the Hebrew reconstruction, and Greek-Hebrew/Hebrew-Greek concordances to Bar 1.1-3.8.²

(1) The Greek text of Bar reproduces with two minor changes J. Ziegler's reconstruction of the original form of the LXX of Bar as contained in his Jeremias, Baruch, Threni, Epistula Ieremiae, which is vol. 15 of Septuaginta: Vetus Testamentum Graecum (Göttingen: 1957). Its publisher, Vandenhoeck und Ruprecht of Göttingen, and the "Septuaginta-Kommission der Akademie der Wissenschaften zu Göttingen" (both kindly approached by Prof. R. Hanhart) permitted the use of Ziegler's text. In conformity with the general structure of the present series, the Greek text is presented here without the detailed apparatus contained in Ziegler's ed.

¹ The present volume has grown out of chapter 5 of the author's doctoral dissertation, The Septuagint Translation of Jeremiah and Baruch: A Discussion of an Early Revision of Jeremiah 29-52 and Baruch 1.1-3.8, written for the Hebrew University under the supervision of Professors S. Talmon and F.M. Cross, Jun. (Jerusalem, 1973). The author is grateful to his supervisors for helpful comments as well as to several others who were kind enough to make suggestions on earlier forms of the present volume: Prof. J. Strugnell and Dr. M.E. Stone commented on various facets of the reconstruction and translation, Dr. A. Hurwitz and Mr. S. Asiph on some aspects of the Hebrew, and Mrs. S. Ory corrected a few mistakes in the Greek. Thanks are due, too, to Prof. R.A. Kraft for including this booklet in the TEXTS AND TRANSLATIONS: PSEUDEPIGRAPHIA SERIES and for the meticulous care with which he has guided the final stages of its preparation.

² The author has attempted to demonstrate in his aforementioned dissertation that initially Bar 1.1-3.8 was translated into Greek by the same translator responsible for the Greek of Jeremiah. At a second stage the translation of both works was revised towards the Hebrew. Interestingly enough, the revision has been preserved only in the "LXX" (i.e., all our old Greek MSS) of Jer 29-52 and Bar 1.1-3.8. If this hypothesis is correct, Ziegler's text represents but a second stage in the development of Bar, namely, that of the revised text.

(2) The reconstructed Hebrew original of Bar 1.1-3.8 is based on the Greek text. While the entire Hebrew reconstruction must remain tentative, a few particularly doubtful words or phrases have been noted by underlining (e.g. at 2.18). At times alternative possibilities also are suggested in parentheses (e.g. at 1.17).

The orthography of the reconstruction makes no claim to reproduce the orthography of the original Hebrew text of Bar. For better or worse, the reconstructed text follows as closely as possible the orthography of the biblical parallels to the text of Bar, which (as the whole of MT) lack a coherent and consistent pattern even though many biblical books may be characterized according to general lines of orthographic practice. Theophoric names of the type יהושיע / יהושע are written in their shortened form in accordance with the custom in late Biblical times.

(3) The English translation of Bar 1.1-3.8 is made from the reconstructed original Hebrew text of Bar rather than from its Greek translation. But since the Hebrew and the Greek are, as a rule, closely related to each other in meaning, the English translation usually reflects accurately the Greek of Bar 1.1-3.8 as well. The adherence of the translation to the Hebrew reconstruction is most visible when the Greek reflects Hebrew readings that differ from the reconstruction of the original Hebrew text of Bar (see the notes at 2.9, 12.18) and when the interpretation of the Hebrew by the Greek translator differs from that preferred here. A clear example of the latter is 2.23 "streets" (תצות) which the Greek translator interpreted wrongly, in our view, as "outside" ($\text{\text{ἐξωθεν}}$, cf. $\text{\text{γρη}}$).

(4) The English translation of Bar 3.9-5.9 follows the Greek text of Bar (see below on the original text of this section).

(5) Biblical parallels to the Hebrew reconstruction of Bar 1.1-3.8 (printed beneath the Hebrew text) are provided in support of the reconstruction. Such parallels, often extending to complete sentences in Bar, exist for a large proportion of the contents of Bar, especially in 1.15-2.19 (// Dan 9.5-19). The biblical parallels are of two kinds:

Parallels which probably were in the mind of the author of the Hebrew Bar and which may thus safely be taken as a basis for the reconstruction. These parallels are valid only to the degree that the Greek text can be retroverted with relative confidence into a Hebrew text which is either identical with or similar to the wording of the extant Hebrew parallel.

Biblical phrases which closely resemble the Hebrew wording conjectured to underlie the text of Bar.

The list of parallels includes only the most important verbal parallels necessary to support the reconstruction, and excludes other parallels in both ideas and subject matter.

The Greek - Hebrew and Hebrew - Greek concordances to Bar 1.1-3.8, found in an appendix to the text of Bar, may be regarded as a modest supplement to the existing concordances to the LXX which do not list the Hebrew equivalents of words in Bar. If the LXX of Bar was produced by the same translator and reviser responsible for the LXX of Jer (see n. 2 above), many details in the text of Bar 1.1-3.8 may be as important for solving textual problems in the LXX as similar details in the LXX of Jer. These data are now accessible through the concordances provided below.

RECONSTRUCTING THE HEBREW VORLAGE OF BAR 1.1-3.8

It is, as a rule, nearly impossible to reconstruct with confidence the Hebrew Vorlage of complete sentences in the LXX, let alone of entire chapters. There are simply too many unknown factors both with regard to the translators' techniques which provide clues to any reliable reconstruction, and to the precise reconstruction of many details in the Hebrew Vorlage. I have discussed these difficulties elsewhere,³ but have also noted that an exception may be made for reconstructing the Hebrew Vorlage of the LXX of Jer 27(34).⁴ A similar exception can be made for Bar 1.1-3.8 for the following reasons:

(1) Bar has been rendered into Greek in a literal fashion by its first translator. At a later stage it was revised by someone who attempted to bring the Greek translation into greater conformity with the Hebrew text (as suggested above, n. 2). In view of the translator's (reviser's) frequent use of the usual LXX equivalents of Hebrew words, it is relatively easy to reconstruct the Hebrew Vorlage of Bar with the aid of concordances.

(2) The greater part of Bar is a mosaic of biblical passages; it quotes or elaborates upon many biblical phrases, sentences and sections which have been used to support our reconstruction.

Despite these supporting factors--without which the present reconstruction would not have been attempted--the reconstruction remains tentative. In addition to the instances of particularly doubtful retroversions which are indicated by underlining, many of the reconstructed details should be considered as mere suggestions. Thus it is impossible to know whether a certain verb has been construed with or without the nota accusativi ΠM and whether or not the conjunctive waw has been used in a particular instance; likewise it is very hard to determine which preposition has been used in conjunction with certain verbs.

Earlier attempts to reconstruct the Hebrew Vorlage of Bar were made by J.J. Kneucker, Das Buch Baruch (Leipzig, 1879), and R.R. Harwell, The Principal Versions of Baruch (diss. Yale University, 1915). Kneucker's reconstruction is particularly helpful because it is accompanied by a very detailed commentary. Unfortunately the limited scope of the present series does not permit inclusion of extensive annotation and other support for the reconstruction beyond what is provided by the biblical parallels and the brief notes appended to the reconstruction.

³ "Septuagint, the Contribution of the Septuagint to OT Research," in Interpreters' Dictionary of the Bible Supplement (forthcoming ca. 1976, Abingdon Press).

⁴ "Text-critical, Literary and Exegetical Notes on the Hebrew Vorlage of the LXX of Jer. 27" (in press).

THE ORIGINAL LANGUAGE OF BAR 3.9-5.9

Unlike the above-mentioned works of Kneucker and Harwell, the present volume does not contain a reconstruction of the Hebrew Vorlage of Bar 3.9 ff. for it is not sufficiently clear that the Greek of this section was translated from Hebrew. Furthermore, even if it could be proved that at least 3.9-4.4 is based on a Hebrew text, it could not be reconstructed with the same degree of certainty as the first part of the book.

On the question of the original language, the reader is referred to Kneucker, 25 ff. and R.H. Pfeiffer, History of New Testament Times with an Introduction to the Apocrypha (Harper, 1949) 419 ff., both of whom collected impressive data suggesting that Bar 3.9-4.4 and possibly also 4.5-5.9 may have been translated from a Hebrew text. On the other hand, it should be noted that the Greek text of Bar 3.9 ff. at times seems based directly on the LXX of certain parallel passages of Jewish scripture rather than the MT.⁵ This dependence could imply that Bar 3.9 ff. was originally written in Greek. Linguistic evidence indicating differences between the different sections of Bar may also point in the same direction.⁶

⁵ The more significant examples are: Bar 3.32 = Job 28.23-24, Bar 3.33 = Job 38.34-35, Bar 4.25 = Deut 33.29, and Bar 4.29 = Zeph 3.17.

⁶ The following linguistic studies have pointed out significant differences between Bar 1.1 - 3.8 and Bar 3.9 ff.: A. Wifstrand, "Die Stellung der enklitischen Personalpronomina bei den Septuaginta", Bulletin de la Societe Royale des Lettres de Lund 1949-50, 64; R.A. Martin, "Some Syntactical Criteria of Translation Greek", VT 10 (1960) 297-306, 309-310.

BIBLIOGRAPHY

For earlier selected bibliographical listings see:

Whitehouse, O.C. "Baruch," in The Apocrypha and Pseudepigrapha of the Old Testament 1, ed. R.H. Charles (Clarendon Press, 1913) 582;

Ward, J.M. "Baruch," in Interpreter's Dictionary of the Bible (Abingdon, 1962);

Eissfeldt, O. The Old Testament: An Introduction (Harper & Row, 1965) 592;

Stone, M.E. "Baruch, Book of," in Encyclopaedia Judaica (Macmillan, 1971-1972).

A more complete bibliography is contained in

Penna, A. Baruch: La Sacra Bibbia (Turin-Rome, 1956) 18-20 and nn. 45-77.

Recent items not included in the above listings include:

Battistone, J.J. An Examination of the Literary and Theological Background of the Wisdom Passage of the Book of Baruch (Duke University dissertation, 1968);

Moore, Carey. "Toward the Dating of the Book of Baruch," Catholic Biblical Quarterly 36 (1974) 312-320;

Gunnweg, A.H.J. Das Buch Baruch: Jüdische Schriften aus hellenistisch-römischer Zeit 3.2 (Gütersloh, 1975) 167-181;

Tov, Emanuel. The Septuagint Translation of Jeremiah and Baruch: A Discussion of an Early Revision of Jeremiah 29-52 and Baruch 1:1-3:8 (in press, to appear 1975/76);

Tov, Emanuel. "The Relation between the Greek Versions of Baruch and Daniel," in Armenian and Biblical Studies, ed. M.E. Stone (Armenian Patriarchate, Jerusalem, to appear 1975/76).

B A R U C H

TEXT AND TRANSLATION

1.1 These are the words of the book, which Baruch the son of Neriah, the
 son of Mahseiah, the son of Zedekiah, the son Hasadiah, the son of Hilkiah,
 .2 wrote in Babylon, in the fifth year, on the seventh day of the month,
 at the time when the Chaldeans captured Jerusalem and burnt it with fire.
 .3 Baruch read the words of this book in the hearing of Jechoniah the
 son of Jehoiakim, king of Judah, and of all the people who came to (hear)
 .4 the book, the mighty men, the kings' sons, the elders, and all the
 people, from the smallest unto the greatest, all who dwelt in Babylon by
 .5-6 the river Sud. And they wept, fasted and prayed before the Lord; and
 .7 they collected money, each according to his ability, and sent it to
 Jerusalem to the priest Jehoiakim the son of Hilkiah, the son of Shallum,
 to the (other) priests and to all the people who were with him in Jeru-
 .8 salem. At that time he took the vessels of the house of the Lord,
 which had been removed from the Temple, to return them to the land of
 Judah on the tenth day of Sivan, silver vessels, which Zedekiah the son
 .9 of Josiah, king of Judah, had made after Nebuchadnezzar king of Baby-

1.1 Καὶ οὗτοι οἱ λόγοι τοῦ βιβλίου, οὓς ἔγραψε Βαρουχ υἱὸς
 Νηρηίου υἱοῦ Μασαίου υἱοῦ Σεδεκίου υἱοῦ Ασαδίου υἱοῦ Χελκίου
 .2 ἐν Βαβυλῶνι ἐν τῷ ἔτει τῷ πέμπτῳ ἐν ἐβδόμῃ τοῦ μηνὸς ἐν τῷ
 καιρῷ, ᾧ ἔλαβον οἱ Χαλδαῖοι τὴν Ἱερουσαλήμ καὶ ἐνέπρησαν αὐτήν
 ἐν πυρὶ.
 .3 Καὶ ἀνέγνω Βαρουχ τοὺς λόγους τοῦ βιβλίου τούτου ἐν ὧσιν
 Ἰεχονίου υἱοῦ Ἰωακὶμ Βασιλέως Ἰουδα καὶ ἐν ὧσι παντὸς τοῦ λαοῦ
 .4 τῶν ἐρχομένων πρὸς τὴν βίβλον καὶ ἐν ὧσι τῶν δυνατῶν καὶ υἰῶν
 τῶν βασιλέων καὶ ἐν ὧσι τῶν πρεσβυτέρων καὶ ἐν ὧσι παντὸς τοῦ
 λαοῦ ἀπὸ μικροῦ ἕως μεγάλου, πάντων τῶν κατοικούντων ἐν Βαβυλῶ-
 .5 νι ἐπὶ ποταμοῦ Σουδ. καὶ ἔκλαιον καὶ ἐνήστευον καὶ ἠύχοντο
 .6 ἐναντίον κυρίου καὶ συνήγαγον ἀργύριον, καθὰ ἐκάστου ἡδύνατο
 .7 ἡ χεὶρ, καὶ ἀπέστειλαν εἰς Ἱερουσαλήμ πρὸς Ἰωακὶμ υἱὸν Χελκίου
 υἱοῦ Σαλωμ τὸν ἱερέα καὶ πρὸς τοὺς ἱερεῖς καὶ πρὸς πάντα τὸν
 .8 λαὸν τοὺς εὐθρεθέντας μετ' αὐτοῦ ἐν Ἱερουσαλήμ ἐν τῷ λαβεῖν
 αὐτὸν τὰ σκεῦθ' οἴκου κυρίου τὰ ἐξενεχθέντα ἐκ τοῦ ναοῦ ἀπο-
 στρέψαι εἰς γῆν Ἰουδα τῇ δεκάτῃ τοῦ Σιουαν, σκεῦθ' ἀργυρᾶ, ἃ
 .9 ἐποίησε Σεδεκίας υἱὸς Ἰωσὰ βασιλεὺς Ἰουδα μετὰ τὸ ἀποικίσαι

- 1.1 ואלה דברי הספר אשר כתב ברוך בן נריה בן מחסיה בן צדקיה בן חסדיה בן חלקיה בבבל : בשנה החמישית בשבעה לחדש בעת אשר לכדו הכשדים את ירושלם ושרפוה באש :
- 2 ויקרא ברוך את דברי הספר הזה באזני יכניה בן יהויקים מלך יהודה ובאזני כל העם הבאים אל הספר : ובאזני הגברים ובני המלכים ובאזני הזקנים ובאזני כל העם (ל)מקטן (ו)עד גדול כל הישבים בבבל על נהר סוד : ויבכו ויצומו ויתפללו לפני ה' : ויקבצו כסף איש כאשר השיגה ידו : וישלחו ירושלם אל יהויקים בן חלקיה בן שלום הכהן ואל הכהנים ואל כל העם הנמצאים עמו בירושלם : בקחתו את כלי בית ה' המוצאים מן ההיכל להשיב אל ארץ יהודה בעשרה לסיון כלי כסף אשר עשה צדקיה בן יאשיה מלך יהודה : אחרי הגלות נבוכדנאצר מלך בבל את יכניה ואת

-
Jer 29.1	ואלה דברי הספר אשר שלח ירמיה	1
Jer 32.12	ברוך בן נריה בן מחסיה	
Jer 34.22	ולכדוה ושרפה באש	2
2 Kgs 23.2	ויקרא באזניהם את כל דברי ספר הברית	3
Jer 36.6	וקראת...באזני כל יהודה הבאים	
2 Kgs 23.2	וכל העם למקטן ועד גדול	4
Judg 20.26	ויבכו...ויצומו	5
2 Kgs 19.15	ותפללו...לפני ה'	
2 Chr 24.5	וקבצו...כסף	6
Lev 27.8	על פי אשר תשיג יד הנדר	
1 Sam 13.15	העם הנמצאים עמו	7
Jer 28.6	להשיב כלי בית ה' וכל הגולה מבבל אל המקום הזה	8
Jer 27.16	כלי בית ה' מושבים מבבלה	
2 Kgs 24.13	ויוצא...כלי הזהב אשר עשה שלמה...	
Ezra 6.5	ואף מאני בית אלהא די דהבא וכספא די נבוכדנצר הנפק מן היכלא די בירושלם והיבל לבבל יהתיבוך ויהך להיכלא די בירושלם לאתרה ותחת בבית אלהא	
Jer 24.1	אחרי הגלות נבוכדנאצר מלך בבל את יכניהו בן יהויקים מלך יהויה ואת שרי יהודה ואת החרש ואת המסגר מירושלם ויבאם בבל	9

lon, had exiled Jechoniah, the rulers, the smiths, the mighty men and the people of rank from Jerusalem, and had brought them to Babylon.

- .10 They said: "Behold, we are sending you money; so buy with the money
burnt offerings, sin offerings and incense, prepare cereal offerings and offer
.11 (them) upon the altar of the Lord our God. Pray for the life of Nebuchadnezzar
king of Babylon and of his son Belshazzar, that their days may endure as the
.12 days of the heaven above the earth. And pray that the Lord will give us
strength and will lighten our eyes, that we shall live under the protection of
Nebuchadnezzar king of Babylon and of his son Belshazzar, and that we shall
.13 find favor in their sight. Also pray for us to the Lord our God, for we have
sinned against the Lord our God and the wrath and anger of the Lord have not
.14 turned from us until this day. Lastly, read this book which we are sending
you and make confession in the house of the Lord on the day of the feast and
during the days of the solemn assembly.
- .15 You shall say: "To the Lord our God belongs righteousness, but confusion

Ναβουχοδοноσορ βασιλέα Βαβυλωνος τον Ιεχονίαν και τους άρχοντας
και τους δεσμώντας και τους δυνατους και τον λαον της γης από
Ιερουσαλημ και ήγαγεν αυτούς^a εις Βαβυλωνα.

- .10 Και ειπαν 'Ιδου απεστειλαμεν προς υμας αργυριον, και αγορα-
σατε του αργυρου ολοκαυτώματα και περι άμαρτίας και λιβανον
και ποιήσατε μαναα και ανοίσατε επι το θυσιαστήριον κυριου θεου
.11 ημών και προσεύξασθε περι της ζωής Ναβουχοδοноσορ βασιλέως
Βαβυλωνος και εις ζωήν Βαλτασαρ υιου αυτού, ίνα ώσιν αι ημέραι
.12 αυτών ώς αι ημέραι του ουρανου επι της γης. και δώσει κυριος
Ισχύν ημίν και φωτίσει τους όφθαλμους ημών, και ζησόμεθα υπό
την σκιάν Ναβουχοδοноσορ βασιλέως Βαβυλωνος και υπό την σκιάν
Βαλτασαρ υιου αυτού και δουλεύσομεν αυτοίς ημέρας πολλας και
.13 εύρήσομεν χάριν έναντιον αυτών. και προσεύξασθε περι ημών προς
κύριον θεον ημών, ότι ημάρτομεν τω κυριω θεω ημών, και ουκ
άπέστρεψεν ο θυμωδς κυριου και η όργη αυτού άφ' ημών έωσ της
.14 ημέρας ταύτης. και αναγνώσεσθε το βιβλιον τουτο, ο απεστειλα-
μεν προς υμας εξαγορευσαι έν οίκω κυριου έν ημέρα έορτής και
έν ημέραις καιρου.
- .15 Και έρεíte Τω κυριω θεω ημών ή δικαιοσύνη, ημίν δε αίσχύνη

- השרים ואת המסגר ואת הגברים ואת עם הארץ מירושלם ויבאם^a בבל :
- 10 ויאמרו הנה שלחנו אליכם כסף וקנו בכסף עולות וחסאת ולבונה
- 11 ועשו מנחה והעלו על מזבח ה' אלהינו : והתפללו בעד חיי נבוכדנאצר
- מלך בבל ובעד (ואל) חיי בלשאצר בנו למען יהיו ימיהם כימי השמים על
- 12 הארץ : ויתן ה' עז לנו ויאר את עינינו ונחיה (ה) בצל נבוכדנאצר מלך
- בבל ובצל בלשאצר בנו ונעבד אתם ימים רבים ונמצא חן בעיניהם :
- 13 והתפללו בעדנו אל ה' אלהינו כי חטאנו לה' אלהינו ולא שב אף ה'
- 14 וחמתו ממנו עד היום הזה : וקראו את הספר הזה אשר שלחנו אליכם
- להתודות בבית ה' ביום חג ובימי מועד :
- 15 ואמרו לה' אלהינו הצדקה ולנו בשת הפנים כיום הזה לאיש יהודה

- 10 מבאים עולה וזבח ומנחה ולבונה Jer 17.26
- 11 למען ירבו ימיכם ... כימי השמים על הארץ Deut 11.21
- התפלל נא בעדנו אל ה' Jer 37.3
- די להון מהקרבין ניוחין לאלה שמיא ומצלין לחיי מלכא Ezra 6.10
- ובנוהי
- 12 ה' עז לעמו יתן Ps 29.11
- האירה עיני Ps 13.4
- ובצלו ישבו כל גוים רבים Ezek 31.6
- לא תעבדו את מלך בבל Jer 27.9
- 13 ישב נא אפך וחמתך מעירך ירושלם Dan 9.16
- 14 ויקראו בספר תורת ה' ... מתודים ומשתחויים לה' אלהיהם Neh 9.3
- מה תעשו ליום מועד וליום חג ה' Hos 9.5
- 15 לך ה' הצדקה ולנו בשת הפנים כיום הזה לאיש יהודה Dan 9.7
- ולישבי ירושלם

^a Based on αὐτούς which is found in the majority of the MSS. A few MSS (among which codex B) read αὐτόν (thus also Ziegler's edition of Bar).

of face, now as ever, belongs to us, the men of Judah and the inhabitants of Jerusalem, and to our kings, rulers, priests, prophets and ancestors; for we have sinned against the Lord; we have disobeyed him and we have not listened to the voice of the Lord our God telling us to follow the law(s)^b which he has set before us. From the day when the Lord brought our forefathers out of the land of Egypt to this day we have defied the Lord our God and we have refused to obey him. Therefore the evil and the curse which the Lord commanded through his servant Moses on the day that he brought our forefathers out of the land of Egypt to give us a land flowing with milk and honey, that evil and curse have clung to us, as they still do today. We have been disobedient to the Lord our God by not listening to all the words of the prophets whom he has sent to us, but we walked each in the stubbornness of his own evil heart by serving other gods and by doing what is evil in the sight of the Lord our God.

2.1 Therefore the Lord carried out the threat which he had spoken against us, against our Judges who judged Israel, our kings and rulers and

των προσώπων ὡς ἡ ἡμέρα αὕτη, ἀνθρώπων Ἰουδα καὶ τοῖς κατοικουσί-
 16 κουςιν Ἱερουσαλήμ καὶ τοῖς βασιλευσίν ἡμῶν καὶ τοῖς ἄρχουσιν ἡμῶν καὶ τοῖς ἱερεῦσιν ἡμῶν καὶ τοῖς προφήταις ἡμῶν καὶ τοῖς
 17-8 πατράσιν ἡμῶν, ὧν ἡμάρτομεν ἐναντίον κυρίου καὶ ἠπειθήσαμεν αὐτῷ καὶ οὐκ ἠκούσαμεν τῆς φωνῆς κυρίου θεοῦ ἡμῶν πορεύεσθαι
 19 τοῖς προστάγμασι κυρίου, οἷς ἔδωκε κατὰ πρόσωπον ἡμῶν. ἀπὸ τῆς ἡμέρας, ἧς ἐξήγαγε κύριος τοὺς πατέρας ἡμῶν ἐκ γῆς Αἰγύπτου, καὶ ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης ἤμεθα ἀπειθοῦντες πρὸς κύριον θεὸν ἡμῶν καὶ ἐσχεδιάζομεν πρὸς τὸ μὴ ἀκούειν τῆς φωνῆς αὐτοῦ. καὶ ἐκολλήθη εἰς ἡμᾶς τὰ κακὰ καὶ ἡ ἀρά, ἣν συνέταξε κύριος τῷ Μωυσῆ παιδί αὐτοῦ ἐν ἡμέρᾳ, ἣ ἐξήγαγε τοὺς πατέρας ἡμῶν ἐκ γῆς Αἰγύπτου δοῦναι ἡμῖν γῆν ῥέουσαν γάλα καὶ μέλι ὡς ἡ ἡμέρα αὕτη.
 21 καὶ οὐκ ἠκούσαμεν τῆς φωνῆς κυρίου θεοῦ ἡμῶν κατὰ πάντας τοὺς λόγους τῶν προφητῶν, ὧν ἀπέστειλε πρὸς ἡμᾶς, καὶ ψόχομεθα ἕκαστος ἐν διανοίᾳ καρδίας αὐτοῦ τῆς πονηρᾶς ἐργάζεσθαι θεοῦς ἐτέροις ποιῆσαι τὰ κακὰ κατ'ὄφθαλμοὺς κυρίου θεοῦ ἡμῶν.

2.1 Καὶ ἔστησε κύριος τὸν λόγον αὐτοῦ, ὃν ἐλάλησεν ἐφ'ἡμᾶς καὶ ἐπὶ τοὺς δικαστὰς ἡμῶν τοὺς δικάσαντας τὸν Ἰσραὴλ καὶ ἐπὶ τοὺς

- 16 ולישבי ירושלם : ולמלכינו ולשרינו ולכהנינו ולנביאינו ולאבותינו :
- 17-18 אשר חטאנו לה' (לפני ה') : ומרדנו בו ולא שמענו בקול ה' אלהינו
- 19 ללכת בתורת ה' אשר נתן לפנינו : (ל)מן היום אשר הוציא ה' את אבותינו מארץ מצרים ועד היום הזה ממרים היינו עם ה' אלהינו וסור לבלתי שמוע בקולו : ותדבק בנו הרעה והאלה אשר צוה ה' למשה עבדו ביום הוציא את אבותינו מארץ מצרים לתת לנו ארץ זבת חלב ודבש כיום הזה : ולא שמענו בקול ה' אלהינו ככל דברי הנבאים אשר שלח אלינו :
- 22 ונלך איש בשררות לבו הרע לעבוד אלהים אחרים לעשות את הרע בעיני ה' אלהינו :

2.1 ויקם ה' את דברו אשר דבר עלינו ועל שפטינו השפטים את ישראל

- Dan 9.8 16-7 למלכינו ולשרינו ולאבותינו אשר חטאנו לך
- Neh 9.32-33 : ... למלכינו ולשרינו ולכהנינו ולנביאינו ולאבותינו :
ואנחנו הרשענו
- Dan 9.10 18 ולא שמענו בקול ה' אלהינו ללכת בתורתיו אשר נתן לפנינו
- Neh 9.26 וימרו וימרדו בך וישלכו את תורתך אחרי גום
- Deut 9.7 19 למן היום אשר יצאת מארץ מצרים עד ... ממרים הייתם עם ה'
- Jer 7.25 למן היום אשר יצאו אבותיכם מארץ מצרים עד היום הזה
- Dan 9.11 וסור לבלתי שמוע בקלך
- Dan 9.11 20 ותחך עלינו האלה והשבעה אשר כתובה בתורת משה עבד האלהים
- Deut 29.19 ורבצה^c בו כל האלה
- 1 Q S 2.16 ידבקו בו כול אלות הברית הזות
- Jer 11.4-5 אשר צויתי את אבותיכם ביום הוציאני אותם מארץ מצרים ... : לתת להם ארץ זבת חלב ודבש כיום הזה
- Jer 7.24 21-2 ולא שמעו ... וילכו במעצות בשררות לבם הרע
- Jer 26.5 21 לשמע על דברי עבדי הנבאים אשר אנכי שלח אליכם
- Jer 32.30 22 אך עשים הרע בעיני
- Dan 9.12 1 ויקם את דבריו (דברו : Q) אשר דבר עלינו ועל שפטינו
אשר שפטונו

^b The LXX reflects a noun in the plural both here and in 2.10 (thus also Dan 9.10 MT and Th.). Possibly the original text contained in all three verses a noun in the singular which was understood incorrectly as a defectively written plural noun. The singular noun has been preserved in the LXX translation of Dan 9.10.

^c LXX: ἀλλόμασι as in Bar 1.20.

.2 the men of Israel and Judah. It has never happened under heaven as it
 happened in Jerusalem, in conformity with what is written in the Law of
 .3 Moses, that we would eat the flesh of our own sons and daughters.
 .4 Furthermore, he has made them repugnant to all the kingdoms that are
 around us, as an object of reproach and horror among all the nations
 .5 around us to which the Lord has banished them. Therefore they were
 downcast rather than uplifted, because we had sinned against the Lord
 our God by not obeying him.

.6 To the Lord our God belongs righteousness, but confusion of face,
 .7 now as ever, belongs to us and our ancestors. The things which God has
 .8 said about us, all this evil has come upon us. Yet we have not tried
 to win the favor of the Lord by turning, each of us, from the thoughts
 .9 of his wicked heart. Therefore the Lord kept watch on the evil and
 he brought it upon us, for the Lord is righteous in all his deeds (with
 .10 regard to the things) which he has commanded us. Yet we have not
 listened to his voice telling us to follow the law(s) which he set
 before us.

βασιλεῖς ἡμῶν καὶ ἐπὶ τοὺς ἄρχοντας ἡμῶν καὶ ἐπὶ ἄνθρωπον Ἰσραὴλ
 .2 καὶ Ἰουδα. οὐκ ἐποιήθη ὑποκάτω παντὸς τοῦ οὐρανοῦ καθὰ ἐπολι-
 .3 σεν ἐν Ἱερουσαλημ κατὰ τὰ γεγραμμένα ἐν τῷ νόμῳ Μωυσῆ τοῦ
 φαγεῖν ἡμᾶς ἄνθρωπον σάρκας υἱοῦ αὐτοῦ καὶ ἄνθρωπον σάρκας
 .4 θυγατρὸς αὐτοῦ. καὶ ἔδωκεν αὐτοὺς ὑποχειρῶς πάσαις ταῖς
 βασιλείαις ταῖς κύκλῳ ἡμῶν εἰς ὀνειδισμόν καὶ εἰς ἄβατον ἐν
 πᾶσι τοῖς λαοῖς τοῖς κύκλῳ ἡμῶν, οἷ διέσπειρεν αὐτοὺς κύριος
 .5 ἐκεῖ. καὶ ἐγενήθησαν ὑποκάτω καὶ οὐκ ἐπάνω, ὅτι ἡμάρτομεν τῷ
 κυρίῳ θεῷ ἡμῶν πρὸς τὸ μὴ ἀκούειν τῆς φωνῆς αὐτοῦ.

.6 Τῷ κυρίῳ θεῷ ἡμῶν ἡ δικαιοσύνη, ἡμῖν δὲ καὶ τοῖς πατράσιν
 .7 ἡμῶν ἡ αἰσχὺνη τῶν προσώπων ὡς ἡ ἡμέρα αὕτη. ἃ ἐλάλησε κύριος
 .8 ἐφ' ἡμᾶς, πάντα τὰ κακὰ ταῦτα ἤλθεν ἐφ' ἡμᾶς. καὶ οὐκ ἐδεήθημεν
 τοῦ προσώπου κυρίου τοῦ ἀποστρέψαι ἕκαστον ἀπὸ τῶν νοημάτων τῆς
 .9 καρδίαις αὐτῶν τῆς πονηραῖς. καὶ ἐγρηγόρησε κύριος ἐπὶ τοῖς
 κακοῖς, καὶ ἐπήγαγε κύριος ἐφ' ἡμᾶς, ὅτι δίκαιος ὁ κύριος ἐπὶ
 .10 πάντα τὰ ἔργα αὐτοῦ, ἃ ἐνετείλατο ἡμῖν. καὶ οὐκ ἠκούσαμεν τῆς
 φωνῆς αὐτοῦ πορεύεσθαι τοῖς προστάγμασι κυρίου, οἷς ἔδωκε κατὰ
 πρόσωπον ἡμῶν.

- 2 ועל מלכינו ועל שרינו ועל איש ישראל ויהודה : לא נעשתה תחת כל
 3 השמים כאשר נעשתה בירושלם ככתוב בתורת משה : לאכל איש (את) בשר
 4 בנו ואיש (את) בשר בתו : ויתן אתם לזועה (לזועה) לכל הממלכות אשר
 סביבתינו לחרפה ולשמה בכל הגוים (אשר) סביבתינו אשר הדיחם ה' שם :
 5 ויהיו למטה ולא למעלה כי חטאנו לה' אלהינו לבלתי שמוע בקולו :
 6-7 לה' אלהינו הצדקה ולנו ולאבותינו בשת הפנים כיום הזה : אשר
 8 דבר ה' עלינו כל הרעה הזאת באה עלינו : ולא חלינו את פני ה' לשוב
 9 איש ממשבות (ממועצות) לבם הרע : וישקד ה' על הרעה ויביאה^d עלינו
 10 כי צדיק ה' על כל מעשיו אשר צוה אתנו (לנו) : ולא שמענו בקולו
 ללכת בתורה^e ה' אשר נתן לפנינו :

- Dan 9.12-13 להביא עלינו רעה גדלה אשר לא נעשתה תחת כל השמים כאשר
 נעשתה בירושלם : כאשר כתוב בתורת משה
 Jer 19.9 והאכלתים את בשר בניהם ואח בשר בניהם ואיש בשר רעהו
 יאכלו
 Lev 26.29 ואכלתם בשר בניכם ובשר בנתיכם תאכלו
 Jer 29.18 ונתתם לזועה (לזועה : q) לכל ממלכות הארץ לאלה
 ולשמה ולשרקה ולחרפה בכל הגוים אשר הדחתים שם
 Deut 28.13 והיית רק למעלה ולא תהיה למטה
 Dan 9.8 אשר חטאנו לך
 Dan 9.11 לבלתי שמוע בקולך
 Dan 9.7 לך אדני הצדקה ולנו בשת הפנים כיום הזה
 Dan 9.12 אשר דבר עלינו
 Dan 9.13 כל הרעה הזאת באה עלינו
 Dan 9.13 ולא חלינו את פני ה' אלהינו לשוב מעוננו
 Jer 7.24 וילכו במעצות בשררות לבם הרע
 Dan 9.14 וישקד ה' על הרעה ויביאה עלינו כי צדיק ה' אלהינו על
 כל מעשיו אשר עשה
 Dan 9.10 ולא שמענו בקול ה' אלהינו ללכת בתורתיו אשר נתן לפנינו

^d Emended from 'ויב(י)א ה' reflected by the LXX; cf. also the parallel passage Dan 9.14.

^e See note b, above.

.11 And now, O Lord, God of Israel, who brought your people out of
 the land of Egypt with a mighty hand, with signs and portents, with
 .12 great power and with an outstretched arm, making for yourself a name
 .13 which lives on to this day, we have sinned, we have done wrong and we
 .14 have acted wickedly. O Lord our God, we beg that by all your deeds
 of justice your wrath may depart from us, for we are left as a few
 .15 among the nations to which you have banished us. Listen, O Lord, to
 our prayer and supplication and deliver us for your own sake and grant
 .16 us favor with our captors, so that the whole world may know that you
 are the Lord our God, for Israel and his people are called by your
 .17 name. O Lord, look down from your holy dwelling place and consider us,
 .18 incline your ear, O Lord, and hear; open your eyes and see, for not
 the dead who are in their graves, whose spirits have been removed from
 their bodies, will give honor to the Lord and will praise his justice,
 .19 but a trembling heart and a foot which walks while bent and feeble,
 failing eyes and a languishing soul will give you honor and praise your
 justice, O Lord.

.11 Καὶ νῦν, κύριε ὁ θεὸς Ἰσραὴλ, ὃς ἐξήγαγες τὸν λαόν σου ἐκ
 γῆς Αἰγύπτου ἐν χειρὶ κραταιᾷ καὶ ἐν σημείοις καὶ ἐν τέρασι καὶ
 ἐν δυνάμει μεγάλῃ καὶ ἐν βραχίονι ὑψηλῷ καὶ ἐποίησας σεαυτῷ ὄνο-
 .12 μα ὡς ἡ ἡμέρα αὐτῆ, ἡμάρτομεν, ἡσεβήσαμεν ἠδικήσαμεν, κύριε ὁ
 .13 θεὸς ἡμῶν, ἐπὶ πᾶσι τοῖς δικαιώμασί σου. ἀποστραφήτω ὁ θυμὸς
 σου ἀφ' ἡμῶν, ὅτι κατελείφθημεν ὀλίγοι ἐν τοῖς ἔθνεσιν, οἳ διέ-
 .14 σπειρας ἡμᾶς ἐκεῖ. εἰσάκουσον, κύριε, τῆς προσευχῆς ἡμῶν καὶ
 τῆς δεήσεως ἡμῶν καὶ ἐξελοῦ ἡμᾶς ἕνεκεν σοῦ καὶ ὁδὸς ἡμῶν χάριν
 .15 κατὰ πρόσωπον τῶν ἀποικιστῶν ἡμᾶς, ἵνα γνῶν πᾶσα ἡ γῆ ὅτι σὺ
 κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν, ὅτι τὸ ὄνομά σου ἐπεκλήθη ἐπὶ Ἰσραὴλ καὶ ἐπὶ
 .16 τὸ γένος αὐτοῦ. κύριε, κάτιδε ἐκ τοῦ οἴκου τοῦ ἁγίου σου καὶ
 .17 ἐνόησον εἰς ἡμᾶς· κλῖνον, κύριε, τὸ οὖς σου καὶ ἄκουσον· ἄν-
 οἶξον ὀφθαλμούς σου καὶ ἴδε· ὅτι οὐχ οἱ τεθνηκότες ἐν τῷ ᾄδῃ,
 ὧν ἐλήμφθη τὸ πνεῦμα αὐτῶν ἀπὸ τῶν σπλάγχων αὐτῶν, δώσουσι
 .18 ὀδξαν καὶ δικαίωμα τῷ κυρίῳ, ἀλλὰ ἡ ψυχὴ ἡ λυπουμένη ἐπὶ τὸ
 μέγεθος, ὃ βαδίζει κύπτον καὶ ἀσθενοῦν καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ οἱ ἐκ-
 λείποντες καὶ ἡ ψυχὴ ἡ πεινωσάσα δώσουσί σοι ὀδξαν καὶ δικαιοσύ-
 νην, κύριε.

- 11 ועתה ה' אלהי ישראל אשר הוצאת את עמך מארץ מצרים ביד חזקה
ובאחת ובמופתים (ו) בכח גדול ובזרע נטויה ותעש לך שם כיום הזה :
- 12-13 חטאנו (ה) עוינו (ה) רשענו : ^f ה' אלהינו ככל צדקתיך ישב אפך ממנו כי
14 נשארנו מעט בגוים אשר הדחתנו שם : שמע ה' אל תפלתנו ואל תחנונונו
15 והצילנו למענך ותן לנו חן לפני שובינו : למען תדע כל הארץ כי אתה
16 ה' אלהינו כי שמך נקרא על ישראל ועל עמו : ה' השקיפה ממעון קדשך
17 ושים לבך (והבט) אלינו הטה ה' אזנך ושמע : פקה עיניך וראה כי לא
18 המתים בשאול אשר לקחה רוחם מקרבם יתנו כבוד וצדקה לה' : כי לב
רגז ורגל^g ההלכת כפופה ו(נ) כשלה וכליון עינים ודאבון^h נפש יתנו לך
כבוד וצדקה ה' :

- Dan 9.15 ועתה אדני אלהינו אשר הוצאת את עמך מארץ מצרים ביד
חזקה ותעש לך שם כיום הזה
- Jer 32.21 ותצא את עמך את ישראל מארץ מצרים באחת ובמופתים וביד
חזקה ובאזרוע נטויה
- Dan 9.5 חטאנו ועוינו והרשענו
- 1 Kgs 8.47 חטאנו והעוינו רשענו
- 2 Chr 6.37 חטאנו העוינו ורשענו
- Dan 9.16 אדני ככל צדקתך ישב נא אפך וחמתך מעירך
- Jer 42.3 כי נשארנו מעט מהרבה
- Dan 9.17 ועתה שמע אלהינו אל תפלת עבדך ואל תחנונונו ... למען ה'
Gen 39.21 ויתן חנו בעיני שר בית הסהר
- 2 Kgs 19.19 הושיענו נא מידו וידעו כל ממלכות הארץ כי אתה ה'
אלהים לבדך
- Dan 9.19 כי שמך נקרא על עירך ועל עמך
- Deut 26.15 השקיפה ממעון קדשך מן השמים
- Dan 9.18 הטה אלהי אזנך ושמע פקחה עיניך וראה שממחינו
- Isa 38.18 כי לא שאול תודך מות יהללך
- Ps 6.6 כי אין במות זכרך בשאול מי יודה לך
- Deut 28.65 לב רגז וכליון עינים ודאבון נפש

^f The Hebrew and Greek sentence divisions differ because δὲ αὐτῶμα is contextually very awkward in the Greek. Moreover, the sequence in Dan 9.16 may be used to rearrange the text of Bar since the whole of Bar 1.15-2.19 is based on Dan 9.5-19. While the original text of Bar presumably had ככל, the Greek translator may have found על כל, or made a contextual adaptation in his translation.

^g Emended from והגדל reflected by the LXX.

^h πεινῶ seemingly reflects רעב as elsewhere in the LXX. However, both here and in Jer 31(38).12,25 the translator's Vorlage apparently contained the

.19 For not by virtue of the righteous deeds of our ancestors and kings
 .20 do we present our supplication before you, O Lord our God. For you
 sent your wrath and anger upon us, as you spoke through your servants
 .21 the prophets, saying: "Thus says the Lord: Bow your shoulders and
 serve the king of Babylon and you will dwell in the land which I gave
 .22 to your forefathers. But if you will not obey the Lord by refusing to
 .23 serve the king of Babylon, I will banish from the cities of Judah
 and from the streets of Jerusalem the sounds of joy and gladness, the
 voice of bridegroom and bride, and the whole land shall be desolate
 without inhabitants.

.24 But we did not obey your command to serve the king of Babylon and
 therefore you carried out the threat which you spoke through your ser-
 vants the prophets, namely to bring out the bones of our kings and
 .25 fathers from their resting places, and they are now exposed to heat
 by day and frost by night. And people died with bad diseases (by bad
 .26 plagues), by famine, sword and pestilence. Furthermore, you made the
 house which is called by your name desolate, as it still is today, because

.19 Ὅτι οὐκ ἐπὶ τὰ δικαιώματα τῶν πατέρων ἡμῶν καὶ τῶν βασιλέων
 ἡμῶν ἡμεῖς καταβάλλομεν τὸν ἔλεον ἡμῶν κατὰ πρόσωπόν σου, κύριε
 .20 ὁ θεὸς ἡμῶν, ὅτι ἐνήκας τὸν θυμὸν σου καὶ τὴν ὀργὴν σου εἰς
 ἡμᾶς, καθάπερ ἐλάλησας ἐν χειρὶ τῶν παιδῶν σου τῶν προφητῶν
 .21 λέγων Οὕτως εἶπε κύριος Κλίνειτε τὸν ὄμω ὑμῶν καὶ ἐργάσασθε
 τῷ βασιλεῖ Βαβυλῶνος καὶ καθίσατε ἐπὶ τὴν γῆν, ἣν ἔδωκα τοῖς
 .22 πατράσιν ὑμῶν· καὶ ἐὰν μὴ ἀκούσητε τῆς φωνῆς κυρίου ἐργάσασθαι
 .23 τῷ βασιλεῖ Βαβυλῶνος, ἐκλείψειν ποιήσω ἐκ πόλεων Ἰουδα καὶ
 ἔξωθεν Ἱερουσαλὴμ φωνὴν εὐφροσύνης καὶ φωνὴν χαρμοσύνης, φωνὴν
 νυμφίου καὶ φωνὴν νύμφης, καὶ ἔσται πᾶσα ἡ γῆ εἰς ἄβατον ἀπὸ
 ἐνοικοῦντων.

.24 Καὶ οὐκ ἠκούσαμεν τῆς φωνῆς σου ἐργάσασθαι τῷ βασιλεῖ Βαβυ-
 λῶνος, καὶ ἔστησας τοὺς λόγους σου, οὓς ἐλάλησας ἐν χερσὶ τῶν
 παιδῶν σου τῶν προφητῶν τοῦ ἐξενεχθῆναι τὰ ὅσα βασιλέων ἡμῶν
 .25 καὶ τὰ ὅσα τῶν πατέρων ἡμῶν ἐκ τοῦ τόπου αὐτῶν, καὶ ἰδοὺ
 ἔστιν ἐξερριμμένα τῷ καύματι τῆς ἡμέρας καὶ τῷ πικετῷ τῆς νυκτός,
 καὶ ἀπεθάνοσαν ἐν πόνοις πονηροῦς, ἐν λιμῷ καὶ ἐν ρομφαίᾳ καὶ ἐν
 .26 ἀποστολῇ· καὶ ἔθηκας τὸν οἶκον, οὗ ἐπεκλήθη τὸ ὄνομά σου ἐπ' αὐτῷ,

- 19 כי לא על צדקות אבותינו ומלכינו אנחנו מפילים תחנונינו לפניך
- 20 ה' אלהינו : כי שלחת אפך וחמתך בנו כאשר דברת ביד עבדיך הנבאים
- 21 לאמר : כה אמר ה' הטו צואריכם ועבדו את מלך בבל ושבו על הארץ אשר
- 22-23 נתתי לאבותיכם : ואם לא תשמעו בקול ה' לעבד את מלך בבל : (ו)השבתי מערי יהודה ומחצות¹ ירושלם קול ששון וקול שמחה קול חתן וקול כלה והייתה כל הארץ לשמה מאין יושב :
- 24 ולא שמענו בקולך לעבד את מלך בבל ותקם את דבריך אשר דברת ביד עבדיך הנבאים להוציא את עצמות מלכינו ואת עצמות אבותינו
- 25 ממקומם(ך) : והנן משלכות לחרב ביום ולקרח בלילה וימתו בתחלאים
- 26 (בנבעים) רעים ברעב וחרב ובדבר : ותחן את הבית אשר נקרא שמך עלי

- Dan 9.18 כי לא על צדקתינו אנחנו מפילים תחנונינו לפניך 19
- Ps 78.49 ישלח בם חרון אפו 20
- Jer 26.5 לשמע על דברי עבדי הנבאים אשר אנכי שלח אליכם 21
- Jer 27.12 הביאו את צואריכם בעל מלך בבל ועבדו אתו 21
- Jer 27.9 אל תשמעו אל נביאיכם ... אשר הם אמרים אליכם לאמר לא תעבדו את מלך בבל 22
- Jer 7.34 והשבתי מערי יהודה ומחצות ירושלם קול ששון וקול שמחה קול חתן וקול כלה כי לחרבה תהיה הארץ לשמה תהיינה מאין יושב בהך 23
- Jer 48.9 ויוציאו את עצמות מלכי יהודה ... מקבריהם 24
- Jer 8.1 ונבלתו תהיה משלכת לחרב ביום ולקרח בלילה 25
- Jer 36.30 ממותי תחלאים^j ימתו ... ובחרב וברעב יכלו והייתה נבלתם למאכל לעוף השמים ולבהמת הארץ
- Jer 16.4 בחרב וברעב ובדבר^j
- Jer 32.36

root ראכ which the translator avoided by reading רעכ through an interchange of both daleth/resh (graphical) and aleph/'ayin (phonetic).

ⁱ ἔξωθεν ('outside') of the LXX is a mistranslation of חצות which recurs nine times in the LXX of Jer. See above, "INTRODUCTION" section (3).

^j Cf. the LXX of this verse.

of the wickedness of the house of Israel and the house of Judah.

.27 Yet you have treated us, O Lord our God, with all your goodness and
 .28 great mercy, as you promised through your servant Moses on the day
 .29 when you commanded him to write your Law in the presence of the children
 .30 of Israel, saying: "If you do not obey me, this very great multitude
 .31 will be reduced to a small number among the nations where I shall
 .32 banish them. For I know that they will not obey me - because they
 .33 are a stiffnecked people - but in the land of their captivity they will
 .34 repent, acknowledging that I am the Lord their God. I shall give
 .35 them a heart and ears that hear, and they will praise me in the land
 of their captivity and will remember my name, and they will turn from
 their stubbornness and wickedness because they will remember what
 became of their ancestors who sinned against the Lord. I shall then
 bring them back to the land which I swore to give to their forefathers,
 Abraham, Isaac and Jacob, and they will take possession of it; I shall
 increase their number and they will not be diminished. And I shall
 make an everlasting covenant with them that I shall be their God and

ἔρημον^κ ὡς ἡ ἡμέρα αὕτη διὰ πονηρίαν οἴκου Ἰσραὴλ καὶ οἴκου Ἰουδα.

.27 Καὶ ἐποίησας εἰς ἡμᾶς, κύριε ὁ θεὸς ἡμῶν, κατὰ πᾶσαν ἐπι-
 .28 εἰκειᾶν σου καὶ κατὰ πάντα οἰκτιρισμὸν σου τὸν μέγαν, καθὰ
 ἐλάλησας ἐν χειρὶ παιδός σου Μωυσῆ ἐν ἡμέρᾳ ἐντειλαμένου σου
 .29 αὐτῷ γράψαι τὸν νόμον σου ἐναντῖον υἱῶν Ἰσραὴλ λέγων Ἐὰν μὴ
 ἀκούσῃτε τῆς φωνῆς μου, εἶ μὴν ἡ βόμβησις ἡ μεγάλη ἡ πολλή
 αὕτη ἀποστρέψει εἰς μικρὰν ἐν τοῖς ἔθνεσιν, οἳ διασπερῶ αὐτοῦς
 .30 ἔκει· ὅτι ἔγνωσαν ὅτι οὐ μὴ ἀκούσωσί μου, ὅτι λαὸς σκληροτράχη-
 λός ἐστι. καὶ ἐπιστρέψουσιν ἐπὶ καρδίαν αὐτῶν ἐν γῆ ἀποικισμοῦ
 .31 αὐτῶν καὶ γνώσονται ὅτι ἐγὼ κύριος ὁ θεὸς αὐτῶν. καὶ δώσω αὐ-
 .32 τοῖς καρδίαν καὶ ὤτα ἀκούοντα, καὶ ἀινέσουσί με ἐν γῆ ἀποικισ-
 .33 μοῦ αὐτῶν καὶ μνησθήσονται τοῦ ὀνόματός μου καὶ ἀποστρέψουσιν
 ἀπὸ νότου αὐτῶν τοῦ σκληροῦ καὶ ἀπὸ πονηρῶν πραγμάτων αὐτῶν,
 ὅτι μνησθήσονται τῆς ὁδοῦ πατέρων αὐτῶν τῶν ἁμαρτόντων ἕναντι
 .34 κυρίου. καὶ ἀποστρέψω αὐτοὺς εἰς τὴν γῆν, ἣν ὤμοσα τοῖς
 πατράσιν αὐτῶν τῷ Ἀβρααμ καὶ τῷ Ἰσαακ καὶ τῷ Ἰακώβ, καὶ
 κυριεύσουσιν αὐτῆς· καὶ πληθυνῶ αὐτούς, καὶ οὐ μὴ σμικρυνθῶσι·
 .35 καὶ στήσω αὐτοῖς διαθήκην αἰώνιον τοῦ εἶναι με αὐτοῖς εἰς θεὸν

- לחרבה(לשממה)^k כיום הזה בגלל רעת בית ישראל ובית יהודה :
- 27 ותעש עמנו ה' אלהינו ככל חסדך וככל רחמיך הרבים : כאשר דברת
- 28 ביד עבדך משה ביום צותך אתו לכתב את תורתך לפני בני ישראל לאמר :
- 29 אם לא תשמעו בקולי כי ההמון הגדול הרב הזה ישוב למעט בגוים אשר
- 30 אדיחם שם : כי ידעתי כי לא ישמעו אלי כי עם קשה ערף הוא וישיבו אל
- 31 לבבם בארץ שבים : וידעו כי אני ה' אלהיהם ונתתי להם לב ואזן שמעת
- 32-33 (קשובה) : ויודו לי בארץ שבים ויזכרו שמי : וישבו מערפם הקשה
- (מקשי ערפם) ומרע מעלליהם כי יזכרו את דרך אבותם החטאים לה' (לפני
- 34 ה') : והשיבתים אל הארץ אשר נשבעתי לאבותם לאברהם (ו) ליצחק וליעקב
- 35 וירשוה והרביתים ולא ימעטו : וכרתי להם ברית עולם להיות להם

Jer 11.17	בגלל רעת בית ישראל ובית יהודה	26
Jer 44.6	ותהיינה לחרבה לשממה כיום הזה	
Ps 119.124	עשה עם עבדך כחסדך	27
Josh 8.32	ויכתב ... את משנה תורת משה אשר כתב לפני בני ישראל	28
Deut 28.15	והיה אם לא תשמע בקול ה' אלהיך	29
Jer 42.2	נשארנו מעט מהרבה	
Jer 24.9	בכל המקומות אשר אדיחם שם	
2 Chr 6.37	והשיבו אל לבבם בארץ אשר נשבו שם ... בארץ שבים	30
Jer 24.7	ונתתי להם לב לדעת אתי כי אני ה' ... ואנכי אהיה להם לאלהים	31
Jer 25.5	שובו נא איש מדרכו הרעה ומרע מעלליכם	33
Jer 30.3	והשבתיים אל הארץ אשר נתתי לאבותם וירשוה	34
Jer 29.6	ורבו שם ואל תמעטו	
Jer 32.40	וכרתי להם ברית עולם	35
Jer 31.33	כי זאת הברית אשר אכרת ... והייתי להם לאלהים והמה יהיו לי לעם	

^k Based on the minority reading ἔρημος, which Ziegler and many MSS omit.

they will be my people, and I shall no more uproot my people Israel from the land which I have given to them.

- 3.1 O Lord of Hosts, God of Israel, a soul in anguish and a troubled
 .2 spirit cry to you. Listen, O Lord, and have mercy upon us, because we
 .3 have sinned against you. You live for ever but we perish continually.
 .4 O Lord of Hosts, God of Israel, listen to the prayer of the dead ones of
 Israel and of the children of those who sinned against you and who did
 .5 not obey the Lord their God so that the evil has clung to us. Remember
 not the iniquities of our ancestors but remember your power and your name
 .6 at this time. For you are the Lord our God, and we shall praise you, O
 .7 Lord. You have put fear of you in our hearts that we would call upon
 your name, we shall therefore praise you in our captivity, reminding
 ourselves of all the wrongdoing of our ancestors who sinned against
 .8 you. Behold, in our captivity where you have banished us we are at
 this day an object of reproach, curse and repugnance because of all the
 iniquities of our ancestors who rebelled against the Lord our God.

καὶ αὐτοὶ ἔσονται μοι εἰς λαόν· καὶ οὐ κινήσω ἔτι τὸν λαόν μου
 Ἰσραὴλ ἀπὸ τῆς γῆς, ἧς ἔδωκα αὐτοῖς.

- 3.1 Κύριε παντοκράτωρ ὁ θεὸς Ἰσραὴλ, ψυχὴ ἐν στενοῦς καὶ
 .2 πνεῦμα ἀκηδῶν κέκραγε πρὸς σέ. ἄκουσον, κύριε, καὶ ἐλέησον,
 .3 ὅτι ἡμάρτομεν ἐναντῖόν σου· ὅτι σὺ καθήμενος τὸν αἰῶνα, καὶ
 .4 ἡμεῖς ἀπολλύμενοι τὸν αἰῶνα. κύριε παντοκράτωρ ὁ θεὸς
 Ἰσραὴλ, ἄκουσον δὴ τῆς προσευχῆς τῶν τεθνηκότων Ἰσραὴλ καὶ
 υἱῶν τῶν ἁμαρτανόντων ἐναντῖόν σου, οἳ οὐκ ἤκουσαν τῆς φωνῆς
 .5 κυρίου θεοῦ αὐτῶν, καὶ ἐκολλήθη ἡμῖν τὰ κακά. μὴ μνησθῆς
 ἀδικῶν πατέρων ἡμῶν, ἀλλὰ μνησθητι χειρὸς σου καὶ ὄνοματός
 .6 σου ἐν τῷ καιρῷ τούτῳ· ὅτι σὺ κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν, καὶ αἰνέ-
 .7 σομέν σε, κύριε. ὅτι διὰ τοῦτο ἔδωκας τὸν φόβον σου ἐπὶ
 καρδίαν ἡμῶν τοῦ ἐπικαλεῖσθαι τὸ ὄνομά σου, καὶ αἰνέσομέν σε
 ἐν τῇ ἀποικίᾳ ἡμῶν, ὅτι ἀπεστρέψαμεν ἐπὶ καρδίαν ἡμῶν πᾶσαν
 .8 ἀδικίαν πατέρων ἡμῶν τῶν ἡμαρτηκότων ἐναντῖόν σου. Ἴδοὺ
 ἡμεῖς σήμερον ἐν τῇ ἀποικίᾳ ἡμῶν, οἳ διέσπειρας ἡμᾶς ἐκεῖ εἰς
 ὄνειδισμον καὶ εἰς ἄρᾴν καὶ εἰς ὄφλησιν κατὰ πάσας τὰς ἀδικίας
 πατέρων ἡμῶν, οἳ ἀπέστησαν ἀπὸ κυρίου θεοῦ ἡμῶν.

לאֱלֹהִים וְהֵמָּה יִהְיוּ לִי לְעַם וְלֹא אֶתּוֹשׁ עוֹד אֶת עַמִּי יִשְׂרָאֵל מֵעַל הָאֲדָמָה אֲשֶׁר
נַחֲתִי לָהֶם :

- 3.1 ה' צבאות אלהי ישראל נפש בצרה ורוח עסופה קראה (צעקה) אליך :
2-3 שמע ה' וחנונו¹ כי חטאנו לך (לפניך) : כי אתה שכך עד ואנחנו אבדי
4 עד : ה' צבאות אלהי ישראל שמע נא אל תפלת מתי ישראל ובני החטאים
5 לך (לפניך) אשר לא שמעו בקול ה' אלהיהם ותדבק בנו הרעה : אל תזכר
6 עונות אבותינו כי זכר ירך ושמך בעת הזאת : כי אתה ה' אלהינו ונוודך
7 ה' : כי על כן נחת (את) יראתך על לבבנו לקרא בשמך ונוודך בשבינו כי
8 השיבנו אל לבבנו כל עון אבותינו החטאים לך (לפניך) : הנה אנחנו
היום בשבינו אשר הדחתנו שם לחרפה ולאֵלה ולזועה (ולזעוה) ככל עונות
אבותינו אשר פשעו בה' אלהינו :

- 35 ונתש את ישראל מעל האדמה הטובה הזאת אשר נתן לאבותיהם 1 Kgs 14.15
1 נפשם בהם תתעטף : ויצעקו אל ה' בצר להם Ps 107.5-6
2 שמע ה' קולי אקרא וחנוני וענני Ps 27.7
3 שכך עד Isa 57.15
4 חאבד לעד Ps 9.19
5 אל תזכר לנו עונות ראשנים Ps 79.8
6 ואת יראתי אתך בלבבם Jer 32.40
7 וידעת היום והשבת אל לבך Deut 4.39
8 ונחתי לזועה (לזעוה : Q) לרעה לכל ממלכות הארץ לחרפה Jer 24.9
ולמשל לשנינה ולקללה בכל המקומות אשר אדיחם שם
עונותיהם אשר חטאו לי ואשר פשעו בי Jer 33.8

¹ The pronominal suffix has been added in the reconstruction although it is not represented in the LXX: In the O.T. חָנַן usually governs an object and its imperative and jussive forms always govern an object.

- .9 Ἄκουε, Ἰσραηλ, ἐντολὰς ζωῆς, ἐνωπίασθε γινῶναι φρόνησιν.
 .10 τὶ ἐστίν, Ἰσραηλ, τὶ ὅτι ἐν γῆ τῶν ἐχθρῶν εἶ, ἐπαλαιώθης ἐν γῆ
 .11 ἀλλοτρίᾳ, συνειμάνθης τοῖς νεκροῖς, προσελογίσθης μετὰ τῶν
 .12-3 εἰς ᾄδου; ἐγκατέλιπες τὴν πηγὴν τῆς σοφίας. τῇ ὁδοῦ τοῦ
 .14 θεοῦ εἰ ἐπορεύθης, κατῴκεις ἂν ἐν εἰρήνῃ τὸν αἰῶνα. μάθε
 ποῦ ἐστὶ φρόνησις; ποῦ ἐστὶν ἰσχύς, ποῦ ἐστὶ συνέσις τοῦ
 γινῶναι ἅμα, ποῦ ἐστὶ μακροβῶσις καὶ ζωὴ, ποῦ ἐστὶ φῶς ὀφθαλ-
 μῶν καὶ εἰρήνη.
- .15 Τίς εἶρε τὸν τόπον αὐτῆς, καὶ τίς εἰσηλθεν εἰς τοὺς θησαυ-
 .16 ροὺς αὐτῆς; ποῦ εἰσὶν οἱ ἄρχοντες τῶν ἐθνῶν καὶ οἱ κυριεύοντες
 .17 τῶν θηρίων τῶν ἐπὶ τῆς γῆς, οἱ ἐν τοῖς ὀρνέοις τοῦ οὐρανοῦ
 ἐμπαίζοντες καὶ τὸ ἀργύριον θησαυρίζοντες καὶ τὸ χρυσοῖον, ᾧ
 ἐπεποιθῆσαν ἄνθρωποι, καὶ οὐκ ἔστι τέλος τῆς κτήσεως αὐτῶν,
 .18 οἱ τὸ ἀργύριον τεκταίνοντες καὶ μεριμνῶντες, καὶ οὐκ ἔστιν
 .19 ἐξεύρεσις τῶν ἔργων αὐτῶν; ἠφανίσθησαν καὶ εἰς ᾄδου κατέβη-
 .20 σαν, καὶ ἄλλοι ἀντανέστησαν ἀντ' αὐτῶν. νεώτεροι εἶδον φῶς
 καὶ κατῴκησαν ἐπὶ τῆς γῆς, ὁδὸν δὲ ἐπιστήμης οὐκ ἔγνωσαν
 .21 οὐδὲ συνῆκαν τρίβους αὐτῆς οὐδὲ ἀντελάβοντο αὐτῆς· οἱ υἱοὶ
 .22 αὐτῶν ἀπὸ τῆς ὁδοῦ αὐτῶν πόρρω ἐγενήθησαν. οὐδὲ ἠκούσθη ἐν
 .23 Χανααν οὐδὲ ὤφθη ἐν Θαιμαν, οὔτε υἱοὶ Ἀγαρ οἱ ἐκζητοῦντες
 τὴν σύνεσιν ἐπὶ τῆς γῆς, οἱ ἔμποροι τῆς Μερραν καὶ Θαιμαν καὶ
 οἱ μυθολόγοι καὶ οἱ ἐκζητηταὶ τῆς συνέσεως, ὁδὸν δὲ σοφίας οὐκ
 ἔγνωσαν οὐδὲ ἐμνήσθησαν τὰς τρίβους αὐτῆς.
- .24 Ὡς Ἰσραηλ, ὡς μέγας ὁ οἶκος τοῦ θεοῦ καὶ ἐπιμήκης ὁ τόπος
 .25 τῆς κτήσεως αὐτοῦ· μέγας καὶ οὐκ ἔχει τελευτήν, ὑψηλὸς καὶ
 .26 ἀμέτρητος. ἐκεῖ ἐγεννήθησαν οἱ γίγαντες οἱ ὀνομαστοὶ οἱ ἀπ'
 .27 Ἄρχῆς, γενόμενοι εὐμεγέθεις, ἐπιστάμενοι πόλεμον. οὐ τοῦ-
 .28 τος ἐξελεξάτο ὁ θεὸς οὐδὲ ὁδὸν ἐπιστήμης ἔδωκεν αὐτοῖς· καὶ
 ἀπώλοντο παρὰ τὸ μὴ ἔχειν φρόνησιν, ἀπώλοντο διὰ τὴν ἀβουλίαν
 αὐτῶν.
- .29 Τίς ἀνέβη εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ ἔλαβεν αὐτὴν καὶ κατεβέβασεν
 .30 αὐτὴν ἐκ τῶν νεφελῶν; τίς διεβη πέραν τῆς θαλάσσης καὶ εὔρεν

.9 Listen, O Israel, to the commandments that bring life; listen in
.10 order to know wisdom. Why is it, O Israel, why is it that you are in the
.11 land of your enemies, that you have grown old in a foreign country, that
you are defiled with the dead, that you are counted among those in the
.12-3 grave? Because you have forsaken the fountain of wisdom. Had you walked
.14 in the way of God, you would have lived in peace for ever. Learn where
knowledge is, where strength, where understanding, and so learn where
length of days is, where life, where the light of the eyes, and where peace.

.15 Who has found her place? And who has entered her treasure houses?
.16 Where are the rulers of the nations, and those who rule (even) the beasts
.17 of the earth; where are those who sport with the birds of heaven, and
those who accumulate silver and gold, in which men trust, and there is no
.18 limit to their possessions; where are those who carefully wrought in
.19 silver and their masterpieces are beyond imagination? They have vanished,
.20 gone down to their graves, and others have risen to take their place. A
younger generation has seen light and has dwelt upon the earth; but the
.21 way to knowledge has not been known to them. They have not understood her
paths, nor did they have a grasp of her. Their sons were far away from
.22 their path. She has not been heard of in Canaan, nor has she been seen
.23 in Teman. Neither the sons of Hagar, who seek for understanding on the
earth, the merchants of Merran and Teman, nor the story-tellers and the
seekers of understanding, knew the way to wisdom, or remembered the paths
she treads.

.24 O Israel, how great is the house of God and how vast the territory of
.25 his possession. It is great and has no end; it is high and immeasurable.
.26 In it were born the giants who were famous from antiquity, great in stature,
.27 expert in war. God's choice did not fall on these, nor did he reveal to
.28 them the way of knowledge; so they perished for lack of wisdom, they
perished in their own folly.

.29 Who has ever gone up to heaven, caught her and brought her down from
.30 the clouds? Who has ever crossed the sea, found her, and brought her back

.31 αὐτήν καὶ οἴσει αὐτήν χρυσοῦ ἐκλεκτοῦ; οὐκ ἔστιν ὁ γινώσκων
 .32 τὴν ὁδὸν αὐτῆς οὐδὲ ὁ ἐνθυμούμενος τὴν τρίβον αὐτῆς· ἀλλὰ ὁ
 εἰδὼς τὰ πάντα γινώσκει αὐτήν, ἐξεῦρεν αὐτήν τῆ συνέσει αὐτοῦ·
 ὁ κατασκευάσας τὴν γῆν εἰς τὸν αἰῶνα χρόνον, ἐνέπλησεν αὐτήν
 .33 κτηνῶν τετραπόδων· ὁ ἀποστέλλων τὸ φῶς, καὶ πορεύεται,
 .34 ἐκάλεισεν αὐτό, καὶ ὑπήκουσεν αὐτῷ τρόμφ· οἱ δὲ ἀστέρες
 .35 ἔλαμψαν ἐν ταῖς φυλακαῖς αὐτῶν καὶ εὐφράνθησαν, ἐκάλεισεν
 αὐτούς, καὶ εἶπαν Πάρεσμεν, ἔλαμψαν μετ' εὐφροσύνης τῷ ποιήσαν-
 .36 τι αὐτοῦς. οὗτος ὁ θεὸς ἡμῶν, οὐ λογισθήσεται ἕτερος πρὸς
 .37 αὐτόν. ἐξεῦρε πᾶσαν ὁδὸν ἐπιστήμης καὶ ἔδωκεν αὐτὴν Ἰακωβ
 .38 τῷ παιδί αὐτοῦ καὶ Ἰσραὴλ τῷ ἡγαπημένῳ ὑπ' αὐτοῦ· μετὰ τοῦτο
 ἐπὶ τῆς γῆς ὤφθη καὶ ἐν τοῖς ἀνθρώποις συναναστρέφη.

4.1 Αὕτη ἡ βίβλος τῶν προσταγμάτων τοῦ θεοῦ καὶ ὁ νόμος ὁ
 ὑπάρχων εἰς τὸν αἰῶνα· πάντες οἱ κρατοῦντες αὐτήν εἰς ζωὴν, οἱ
 .2 δὲ καταλείποντες αὐτήν ἀποθаноῦνται. ἐπιστρέφου, Ἰακωβ, καὶ
 ἐπιλαβοῦ αὐτῆς, διδίδουσον πρὸς τὴν λάμπριν κατέναντι τοῦ φωτὸς
 .3 αὐτῆς. μὴ ὀφῆς ἐτέρῳ τὴν δόξαν σου καὶ τὰ συμφέροντά σοι ἔθ-
 .4 νει ἄλλοτρίῳ. μακάριοι ἴσμεν, Ἰσραὴλ, ὅτι τὰ ἀρεστὰ τῷ θεῷ
 ἡμῖν γνωστὰ ἔστιν.

.5-6 Ἐαρσεῖτε, λαός μου, μνημόσυνον Ἰσραὴλ. ἐπράθητε τοῖς
 ἔθνεσιν οὐκ εἰς ἀπώλειαν, διὰ δὲ τὸ παροργίσει ὑμᾶς τὸν θεὸν
 .7 παρεδόθητε τοῖς ὑπεναντίοις· παρωξύνετε γὰρ τὸν ποιήσαντα
 .8 ὑμᾶς θύσαντες δαιμονίοις καὶ οὐ θεῷ. ἐπελάθεσθε δὲ τὸν τρο-
 φεύσαντα ὑμᾶς θεὸν αἰώνιον, ἐλυπήσατε δὲ καὶ τὴν ἐκθρέψασαν
 .9 ὑμᾶς Ἱερουσαλήμ· εἶδε γὰρ τὴν ἐπελθοῦσαν ὑμῖν ὀργὴν παρὰ
 τοῦ θεοῦ καὶ εἶπεν Ἐκούσατε, αἱ πάροικοι Σιών, ἐπήγαγέ μοι ὁ
 .10 θεὸς πένθος μέγα· εἶδον γὰρ τὴν αἰχμαλωσίαν τῶν υἱῶν μου
 .11 καὶ θυγατέρων, ἣν ἐπήγαγεν αὐτοῖς ὁ αἰώνιος· ἔθρεψα γὰρ αὐ-
 τοὺς μετ' εὐφροσύνης, ἐξαπέστειλα δὲ μετὰ κλαυθοῦ καὶ πένθους.
 .12 μῆδεις ἐπιχαιρέτω μοι τῆ χῆρα καὶ καταλειφθεῖση ὑπὸ πολλῶν
 ἡρημώθη διὰ τὰς ἁμαρτίας τῶν τέκνων μου, διότι ἐξεκλίναν ἐκ
 .13 νόμου θεοῦ καὶ δικαίωματα αὐτοῦ οὐκ ἔγνωσαν οὐδὲ ἐπορεύθησαν

.31 in exchange for pure gold? No one knows her way or can discover the
 .32 path she treads. But he who knows all knows her, he has found her
 by his own understanding. He who established the earth for all time
 .33 filled it with four-footed beasts; he sends forth the light, and it
 .34 goes; he calls it back, and it obeys him in fear; the stars shine
 .35 at their watches, and are glad; when he calls them, they answer:
 .36 "Here we are!" They shine gladly for their creator. This is our
 .37 God; no other can be considered worthy beside him. He found the
 whole way of knowledge, and gave it to Jacob his servant and to
 .38 Israel, whom he loved. Afterwards she appeared upon earth and moved
 among men.

4.1 This is the book of the commandments of God, the law that en-
 .2 dures for ever. All who keep her will live, but those who forsake her
 will die. Turn back, O Jacob, seize her; walk towards her shining
 .3 in her radiance. Do not give your glory to another, or your advan-
 .4 tages to an alien people. Happy are we, O Israel, for what is
 pleasing to God has been made known to us.

.5-6 Take courage, my people, O constant reminder of Israel. You
 were sold to the nations, though not to be destroyed; because you
 .7 angered God you were handed over to your enemies. For you provoked
 .8 your creator by sacrificing to demons, not to God. You had forgotten
 the everlasting God who nurtured you, and you had also grieved Jeru-
 .9 salem who reared you. For when she saw how the wrath came upon you
 from God, she said: "Listen, you neighbors of Zion, God has brought
 .10 great sorrow upon me; for I have seen my sons and daughters taken
 .11 into captivity, which the Everlasting has brought upon them. For I
 had nurtured them joyfully, but I saw them go with tears and in sorrow.
 .12 Let no one rejoice over me, a widow, forsaken by many; I was left
 desolate because of the sins of my own children, because they turned
 .13 away from the Law of God and because they did not want to know his

- ὁδοῖς ἐντολῶν θεοῦ οὐδὲ τρίβους παιδείας ἐν δικαιοσύνῃ αὐτοῦ
 .14 ἐπέβησαν. ἐλθάτωσαν αἱ πάροικοι Σιων, καὶ μνήσθητε τὴν
 αἰχμαλωσίαν τῶν υἱῶν μου καὶ θυγατέρων, ἣν ἐπήγαγεν αὐτοῖς ὁ
 .15 αἰώνιος· ἐπήγαγε γὰρ ἐπ' αὐτοὺς ἔθνος μακρόθεν, ἔθνος ἀναι-
 δὲς καὶ ἀλλόγλωσσον, οἳ οὐκ ἠσχύνθησαν πρεσβύτην οὐδὲ παιδίον
 .16 ἠλέησαν καὶ ἀπήγαγον τοὺς ἀγαπητοὺς τῆς χήρας καὶ ἀπὸ τῶν
 .17 θυγατέρων τὴν μόνην ἠρήμωσαν. ἐγὼ δὲ τί δυνατὴ βοηθῆσαι
 .18 ὑμῖν; ὁ γὰρ ἐπαγαγὼν τὰ κακὰ ἐξελεῖται ὑμᾶς ἐκ χειρὸς
 .19 ἐχθρῶν ὑμῶν. βαδίζετε, τέκνα, βαδίζετε, ἐγὼ γὰρ κατελείφθην
 .20 ἔρημος· ἐξεδυσάμην τὴν στολὴν τῆς εἰρήνης, ἐνεδυσάμην δὲ
 σάκκον τῆς δεήσεώς μου, κεκράξομαι πρὸς τὸν αἰώνιον ἐν ταῖς
 ἡμέραις μου.
 .21 Ἐαρσεῖτε, τέκνα, βοήσατε πρὸς τὸν θεόν, καὶ ἐξελεῖται
 .22 ὑμᾶς ἐκ δυναστείας, ἐκ χειρὸς ἐχθρῶν. ἐγὼ γὰρ ἤλπισα ἐπὶ
 τῷ αἰωνίῳ τὴν σωτηρίαν ὑμῶν, καὶ ἠλθέ μοι χαρὰ παρὰ τοῦ ἀγίου
 ἐπὶ τῇ ἐλεημοσύνῃ, ἣ ἤξει ὑμῖν ἐν τάχει παρὰ τοῦ αἰωνίου
 .23 σωτήρος ὑμῶν. ἐξέπεμψα γὰρ ὑμᾶς μετὰ πένθους καὶ κλαυθμοῦ,
 ἀποδώσει δέ μοι ὁ θεὸς ὑμᾶς μετὰ χαρμοσύνης καὶ εὐφροσύνης εἰς
 .24 τὸν αἰῶνα. ὥσπερ γὰρ νῦν ἐοράκασιν αἱ πάροικοι Σιων τὴν
 ὑμετέραν αἰχμαλωσίαν, οὕτως ὄψονται ἐν τάχει τὴν παρὰ τοῦ θεοῦ
 ὑμῶν σωτηρίαν, ἣ ἐπελεύσεται ὑμῖν μετὰ θόξης μεγάλης καὶ λαμ-
 .25 πρότητος τοῦ αἰωνίου. τέκνα, μακροθυμήσατε τὴν παρὰ τοῦ
 θεοῦ ἐπελθοῦσαν ὑμῖν ὀργὴν· κατεδιδωξέ σε ὁ ἐχθρὸς, καὶ ὄψει
 αὐτοῦ τὴν ἀπώλειαν ἐν τάχει καὶ ἐπὶ τραχήλους αὐτῶν ἐπιβήσῃ.
 .26 οἱ τρυφεροὶ μου ἐπορεύθησαν ὁδοὺς τραχείας, ἤρθησαν ὡς ποίμνι-
 ον ἠρπασμένον ὑπὸ ἐχθρῶν.
 .27 Ἐαρσήσατε, τέκνα, καὶ βοήσατε πρὸς τὸν θεόν, ἔσται γὰρ
 .28 ὑμῶν ὑπὸ τοῦ ἐπάγοντος μνεῖα. ὥσπερ γὰρ ἐγένετο ἡ διάνοια
 ὑμῶν εἰς τὸ πλανηθῆναι ἀπὸ τοῦ θεοῦ, δεκτικασιδίασατε ἐπιστρα-
 .29 φέντες ζητῆσαι αὐτόν. ὁ γὰρ ἐπαγαγὼν ὑμῖν τὰ κακὰ ἐπάξει
 ὑμῖν τὴν αἰώνιον εὐφροσύνην μετὰ τῆς σωτηρίας ὑμῶν.

statutes and did not walk in the ways of God's commandments, nor
.14 tread the paths of discipline as required by his justice. Let them
come, the neighbors of Zion; remember the captivity of my sons and
.15 daughters, which the Everlasting has brought upon them. For he brought
upon them a nation from far away, a ruthless nation speaking a strange
language, who had neither respect for old men nor pity for children.
.16 They led away the widow's beloved sons, and bereaved the lonely woman
.17-8 of her daughters. But I, how can I help you? For he who brought
the disasters upon you, he is the one to deliver you from the hands
.19 of your enemies. Go, my children, go your way; for I have been left
.20 desolate. I have taken off the robe of peace and put on the sack-
cloth of supplication; I will cry to the Everlasting all my life.

.21 Take courage, my children, cry to God; he will deliver you from
.22 tyranny, from the hands of your enemies. For I have put my hope in
the Everlasting to save you, and joy has come to me from the Holy One,
because of the mercy which soon will reach you from your everlasting
.23 savior. For I saw you go away in sorrow and with tears, but God will
.24 give you back to me in joy and gladness forever. For as the neighbors
of Zion have now seen your captivity, so will they soon see your sal-
vation by God, which will come to you with great glory and with the
.25 splendor of the Everlasting. My children, endure with patience the
wrath that God has brought upon you. Your enemy has persecuted you,
but you will soon witness his destruction and tread upon his neck.
.26 My tender ones have trodden on rough roads; they were carried away like
a flock overpowered by enemies.

.27 Take courage, my children, and cry to God, for you will be
.28 remembered by him who brought disaster upon you. For just as you
first resolved to go astray from God, return with tenfold zeal to seek
.29 him. For he who brought those disasters upon you will bring you
everlasting joy when he rescues you.

- .30-31 Ὁ ἄρσει, Ἱερουσαλημ, παρακαλέσει σε ὁ ὀνομάσας σε. δελ-
- .32 λαιοὶ οἱ σὲ κακώσαντες καὶ ἐπιχάραντες τῇ σῆ πτώσει, δελ-
λαιαὶ αἱ πόλεις αἷς ἐδοῦλευσαν τὰ τέκνα σου, δειλαῖα ἢ δεξα-
- .33 μένη τοὺς υἱοὺς σου. ὥσπερ γὰρ ἐχάρη ἐπὶ τῇ σῆ πτώσει καὶ
εὐφράνθη ἐπὶ τῷ πτώματί σου, οὕτως λυπηθήσεται ἐπὶ τῇ ἐαυτῆς
- .34 ἐρημίᾳ. καὶ περιελῶ αὐτῆς τὸ ἀγαλλισμα τῆς πολυοχλίας, καὶ
.35 τὸ ἀγαυρισμα αὐτῆς ἔσται εἰς πένθος. πῦρ γὰρ ἐπελεύσεται
αὐτῇ παρὰ τοῦ αἰωνίου εἰς ἡμέρας μακράς, καὶ καθοικηθήσεται
ὑπὸ δαιμονίων τὸν πλεονα χρόνον.
- .36 Περιβλεψαὶ πρὸς ἀνατολάς, Ἱερουσαλημ, καὶ ἴδε τὴν εὐφρο-
- .37 σύνην τὴν παρὰ τοῦ θεοῦ σοι ἐρχομένην. Ἴδοὺ ἔρχονται οἱ
υἱοὶ σου, οὓς ἐξαπέστειλας, ἔρχονται συνηγμένοι ἀπὸ ἀνατολῶν
ἕως δυσμῶν τῷ ῥήματι τοῦ ἁγίου χαίροντες τῇ τοῦ θεοῦ δόξῃ.
- 5.1 Ἐκδυσαι, Ἱερουσαλημ, τὴν στολὴν τοῦ πένθους καὶ τῆς
κακώσεώς σου καὶ ἔνδυσαι τὴν εὐπρέπειαν τῆς παρὰ τοῦ θεοῦ
.2 δόξης εἰς τὸν αἰῶνα. περιβαλοῦ τὴν διπλοῦδα τῆς παρὰ τοῦ
θεοῦ δικαιοσύνης, ἐπλθου τὴν μίτραν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν σου τῆς
.3 δόξης τοῦ αἰωνίου. ὁ γὰρ θεὸς δεῖξει τῇ ὑπ' οὐρανὸν πάσῃ
.4 τῇ σὴν λαμπρότητα. κληθήσεται γάρ σου τὸ ὄνομα παρὰ τοῦ
θεοῦ εἰς τὸν αἰῶνα Εἰρήνη δικαιοσύνης καὶ δόξα θεοσεβείας.
- .5 Ἄνάστηθι, Ἱερουσαλημ, καὶ στήθι ἐπὶ τοῦ ὑψηλοῦ καὶ περι-
βλεψαὶ πρὸς ἀνατολάς καὶ ἴδε σου συνηγμένα τὰ τέκνα ἀπὸ ἡλίου
δυσμῶν ἕως ἀνατολῶν τῷ ῥήματι τοῦ ἁγίου χαίροντας τῇ τοῦ θεοῦ
.6 μνησίᾳ. ἐξῆλθον γὰρ παρὰ σοῦ πεζοὶ ἄγόμενοι ὑπὸ ἐχθρῶν, εἰς-
άγει δὲ αὐτοὺς ὁ θεὸς πρὸς σὲ αἰρομένους μετὰ δόξης ὡς θρόνον
.7 βασιλείας. συνέταξε γὰρ ὁ θεὸς ταπεινοῦσθαι πᾶν ὄρος ὑψη-
λὸν καὶ εἶνας ἀενάους καὶ φάραγγας πληροῦσθαι εἰς ὀμαλισμὸν
.8 τῆς γῆς, ἵνα βαδίσῃ Ἰσραὴλ ἀσφαλῶς τῇ τοῦ θεοῦ δόξῃ· ἐσκία-
σαν δὲ καὶ οἱ ὄρυμοι καὶ πᾶν ξύλον εὐωδίας τῷ Ἰσραὴλ προστάγ-
.9 ματι τοῦ θεοῦ· ἠγήσεται γὰρ ὁ θεὸς Ἰσραὴλ μετ' εὐφροσύνης
τῷ φωτὶ τῆς δόξης αὐτοῦ σὺν ἐλεημοσύνη καὶ δικαιοσύνη τῇ παρ'
αὐτοῦ.

.30 Take courage, O Jerusalem, for he who named you will comfort you.
 .31 Wretched will be those who afflicted you and rejoiced at your fall.
 .32 Wretched will be the cities which your children served as slaves;
 .33 wretched will be the city which received your sons. For just as she
 rejoiced at your fall and was glad to see your ruin, so will she be
 .34 grieved at her own desolation. And I will deprive her of her pride
 in her great population, and her boasting will be turned into grief.
 .35 For fire will come upon her from the Everlasting for many days, and
 for a long time she will be inhabited by demons.

.36 Look toward the east, O Jerusalem, and see the joy that is
 .37 coming to you from God. Behold, your sons are coming, whom you saw
 going away; they are coming, gathered from east and west, at the
 command of the Holy One, rejoicing in the glory of God.

5.1 Take off your garment of sorrow and affliction, O Jerusalem, and
 .2 put on for ever the beauty of the glory of God. Put on the cloak of
 justice of God; put the diadem of the glory of the Everlasting on your
 .3-4 head. For God will show your splendor everywhere under heaven. For
 your name will forever be called by God "Righteous peace and Godly glory".

.5 Arise, O Jerusalem, stand on the heights and look toward the east:
 see your children gathered from west and east, at the command of the
 .6 Holy One, rejoicing that God has remembered them. For they went
 forth from you on foot, led away by enemies; but God will bring them
 .7 back to you, carried in glory, as (on) royal thrones. For God has
 ordered that every high mountain and the everlasting hills be made
 low and that the valleys be filled to make the ground level, so that
 .8 Israel may walk safely in the glory of God. The woods and every
 .9 fragrant tree will provide shade for Israel at God's command. For
 God will lead Israel in joy by the light of his glory, with his mercy
 and justice beside him.

A P P E N D I X

Greek-Hebrew and Hebrew-Greek Concordances to Bar 1.1-3.8

The Greek-Hebrew and Hebrew-Greek concordances may be regarded as a modest supplement to the existing concordances to the LXX since these do not list the Hebrew equivalents of words in Baruch. The concordances refer to all Greek words contained in Bar 1.1-3.8 except for personal names.

Both concordances are based upon our reconstruction of Bar and consequently all equivalents listed below are tentative. As in the reconstruction itself, problematic reconstructions are underlined and at times two options are provided.

The Greek-Hebrew concordance reflects our reconstruction which is mainly based on Ziegler's text. As a result, most of the variants contained in Ziegler's apparatus are excluded from the concordance. A few major variants to Greek words reflected in our reconstruction are, however, included in the concordance; such references are written in brackets, e.g. (1.9). For details one is referred to Ziegler's apparatus.

All relevant information is provided in the Greek-Hebrew concordance, to which the Hebrew-Greek concordance serves as a reverse index.

The Hebrew concordance is arranged according to the alphabet; however, derived forms of the verb are listed with their ground-forms, e.g., **הטה** occurs together with **נטה**.

ἄβατος	המש	2.4,23
ἄγιος	שׁיׁר	2.16
ἀγοράζω	הנר	1.10
ἄγω	אביה	1.9
ἄδης	לואש	2.17
ἀδικέω	עשׂר	2.12
ἀδικία	ינע	3.5,7,8
αἰνέω	הידה	2.32 3.6,7
αἰσχύνη	השב	1.15 2.6
αἰών	דע	3.3,3
αἰώνιος	מלוע	2.35
ἀκηδαιῶν	<u>השׁע</u>	3.1
ἀκοού	עמש 1.18,19,21	2.5,10,16,22,24,29,30 3.2,4,4
	בשׁר/עמש	2.31
ἀλλὰ	כי	2.18 3.5
ἄμαρταν	abs. אשׁת	2.12
	+ dat. -ל אשׁת	1.13 2.5
	ἔναντι / ἐναντιον	-ל אשׁת 1.17 2.33 3.2,4,7
ἄμαρτια (περὶ ἄμαρτίας)	האשׁת	1.10
ἀναγιγνώσκω	קר	1.3,14
ἀναφέρω	הלעה	1.10
ἄνθρωπος	שׁאי	1.15 2.1,3,3
ἀνοήγνυμι	קפפ	2.17
ἀπειθέω	+ dat. -ב מרד	1.18
	המרה	1.19
ἀπό	-ב	3.8
	מאי	2.23
	מ	1.9,13 2.8,13,17,33,33
	מ(ל)	1.4,19
	מע	2.35
(ἀπο)θνήσκω	מות	2.17,25 3.4
ἀποικία	שׁבי	3.7,8
ἀποικίζω	הגלה	1.9
	שׁבה	2.14
ἀποικισμός	שׁבי	2.30,32
ἀπόλλυμαι	אבד	3.3
ἀποστέλλω	שלח	1.7,10,14,21
ἀποστολή	השׁלח	2.25
ἀποστρέφω	שוב	1.13 2.8,13,29,33
	שיב	1.8 2.34 3.7
ἀρά	הלא	1.20 3.8

ἀργύριον	הס	1.6,10,10
ἀργυροῦς	הס	1.8
ἄρχων	שר	1.9,16 2.1
ἀσεβέω	פוע	2.12
ἀσθενέω	כשל	2.18
αὐτὸς	הוא, etc.	passim
ἀφίστημι ἀπό	פוע ב-	3.8
βαδίζω	הלך	2.18
βασίλεια	ממלכה	2.4
βασιλευός	מלך	1.3,4,8,9,11,12,16 2.1,19,21,22,24,24
βιβλίον	ספר	1.1,3,14
βίβλος	ספר	1.3
βόμβησις	המוץ	2.29
βραχίων	זרע	2.11
γάλα	חלב	1.20
γένος	עם	2.15
γάη	אדמה	2.35
	ארץ	1.8,9,11,19,20,20 2.11,15,21,23,30,32,34
γίγνομαι	היה	2.5
γίγνώσκω	ידע	2.15,30,31
γράφω	כתב	1.1 2.2,28
γρηγορέω	שקד	2.9
ὄξ	ר	1.15 2.6
ὄξησις	חחנונים	2.14
ὄξιατος	עשרה	1.8
ὄξομαι	הָקָה	2.8
δεσμώτης	מסגר	1.9
ὄη	נא	3.4
ὄιδ	בגלל	2.26
ὄιδ τοῦτο	על כן	3.7
διαθήκη	ברית	2.35
διανόημα	מחשבה/מועצה	(2.8)
διάνοια	שררות	1.22
διασπερῶ	הדיח	2.4,13,29 3.8
δίδωμι	נחן	1.12,18,20 2.4,10,14,17,18,21,31,35 3.7
διδάξω	שפט	2.1
δίκαιος	צדיק	2.9
δικαιοσύνη	צדקה	1.15 2.6,18
δικαίωμα	צדקה	2.13,17,19
δικαστής	שפֿט	2.1
δόξα	כבוד	2.17,18
δουλεύω	עבד	1.12
δύναμαι	השיג	1.6

δύναμις	כח	2.11	
δυνατός	גבר	1.4,9	
ἐάν	אם	2.22,29	
ἐβδόμη	שבעה	1.2	
ἔθνος	גוי	2.13,29	
εἴ μῆν	כי	2.29	
εἶμι	הוא	2.30 ; היה	1.11,19 2.23,35,35
εἶπον	אמר	1.10	2.21
εἶς	⌀	1.7,9	-
	-ב	1.20	2.20
	בעד	1.11	
	ל /-ל	1.8,11	2.4,4,16,23,29,34,35,35 3.8,8,8
	ע	2.27	
εἰσαγω	הביא	(1.9)	
εἰσακούω	שמע	2.14	(2.16,30)
ἐκ	מן	1.8,19,20	2.11,16,23,25
ἕκαστος	איש	1.6,22	2.8
ἐκεῖ	שם	2.4,13,29	3.8
ἐκλείπω	<u>בלין</u>	2.18	
ἐκλείψειν	קויע	2.23	
ἐκρίπτομαι	השליך	2.25	
ἐκφύρομαι	הוציא	1.8	2.24
ἐλεέω	קנן	3.2	
ἔλεος	חסד	2.19	
ἐμπύρημι	שרץ	1.2	
ἐν	-ב	1.1,2,2,2,2,3,3,4,4,4,4,7,8,14,20,22	2.2,4,11,11,11,11,11,13,17,20,24,25,25,25,28,28,29,32
			3.1,5,7,8
ἐν ᾧ	באזני	1.3,3,4,4,4	
ἐναντι	לפני	(1.5)	
	-ל/י	2.33	
ἐναντίον	בעיני	1.12	
	לפני	1.5	2.28
	-ל/י	1.17	3.2,4,7
ἐνεκεν	למען	2.14	
ἐνέημι	חלש	2.20	
ἐννοέω	<u>הבין/שם לב</u>	2.16	
ἐνοικέω	ישב	2.23	
ἐντέλλομαι	צוה	2.9,28	
ἐνώπιον	לפני	(2.28)	
ἐορτή	גא	1.14	
ἐξαγορεύω	הודיע	1.14	
ἐξάγω	הוציא	1.19,20	2.11

ἐξαιρέω	הציל	2.14		
ἐξώθειν	הצות	2.23		
ἐπάγω	הביא	2.9		
ἐπάγω	למעלה	2.5		
ἐπί + gen.	על	1.4		
	+ dat.	על	2.9,26	
	+ acc.	φ	2.18	
		אל	2.30	<u>3.7</u>
		-ב	(2.20)	
	-כ	2.13		
	על	1.10	2.1,1,1,1,1,7,7,9,9,15,15,19,21	
			3.7,8	
ἐπιελευθία	חסד	2.27		
ἐπικαλιῶ	קרא	2.15,26	3.7	
ἐπιστρέφω	השיב	2.30,(33)		
ἐργάζομαι	עבד	1.22	2.21,22,24	
ἔργον	מעשה	2.9		
ἔρημος	חרבה/שממה	(2.26)		
ἔρχομαι	בא	1.3	2.7	
ἐρῶ	אמר	1.15		
ἔτερος	אחר	1.22		
ἔτι	עוד	2.35		
ἔτος	שנה	1.2		
ἐρῶ	מצא	1.7,12		
ἐνφροσύνη	שיון	2.23		
ἐνχομαι	התפלל	1.5		
ἔως	עד	1.4,13,19		
ἦ μὴν	כי	(2.29)		
ἡμέρα	יום	1.11,11,12,13,14,14,15,19,19,20,20	2.6,11,25,26,28	
ζῶ	חי	1.12		
ζωή	חיים	1.11,11		
θεός	אלהים	1.10,13,13,15,18,19,22,22	2.5,6,11,13,15,19,27,31,35	
		3.1,4,4,6,8		
θυγάτηρ	בת	2.3		
θυμός	אף	1.13	2.13,20	
θυσαοστήριον	מזבח	1.10		
ἰδού	הנה	1.10	2.25	
			3.8	
ἰερεύς	כהן	1.7,7,16		
ἵνα	למען	1.11	2.15	
ἵσταμαι	הקים	2.1,24		
	כרה	2.35		
ἵσχυς	עז	1.12		
καθά	כאשר	<u>1.6</u>	2.2,28	
καθάπερ	כאשר	2.20		
καθήματα	שכן	3.3		

καθίζω	בשׁ י	2.21	
καθοράω	הקׁרשׁה	2.16	
καί	-ו	passim	
καιρός	מוׁע	1.14	
	ע	1.2	3.5
κακά	עׁר	1.20	2.7,9 3.4
κακός	עׁר	1.22	
καρδία	לב	1.22	2.8,30,31 3:7,7
κατά	-כ	1.21	2.2,27,27 3.8
κατὰ πρόσωπον	יפְּנֵי	1.18	2.10,14,19
κατ'ὄφθαλμοῦς	יבְּעֵינַי	1.22	
καταβάλλω	לפִּי	2.19	
καταλείπομαι	נשאׁר	2.13	
κατάρρα	אלא	(3.8)	
κατοικέω	בשׁ י	1.4,15	
καῦμα	הרִב	2.25	
κινέω	נתשׁ	2.35	
κλαίω	בכה	1.5	
κλίνω	הטה	2.16,21	
κολλᾶομαι	דבַּק	1.20	3.4
κράζω	קראׁ/קראׁ	3.1	
κραταιός	רזק	2.11	
κύκλω	סבב	2.4,4	
κύπτων	כפֹּר	2.18	
κυριεύω	ישׁר	2.34	
κύριος	ה	1.5,8,10,12,13,13,13,14,15,17,18,18,19,19,20,21,22	
		2.1,4,5,6,7,8,9,9,9,10,11,13,14,15,16,16,17,17,18,	
		19,27,31,33 3.1,2,4,4,6,6,8	
λαλέω	דבר	2.1,7,20,24,28	
λαμβάνω	לכד	1.2	
	לקח	1.8	2.17
λαός	גוי	2.4	
	עם	1.3,4,7,9	2.11,30,35,35
λέγων	אמר	2.20,28	
λίβανος	לבונה	1.10	
λιμός	עבר	2.25	
λόγος	דבַּר	1.1,3,21	2.1,24
λυπέομαι	רגז	2.18	
μαναα	מנא	1.10	
μέγας	גדול	1.4	2.11,29
	רב	2.27	
μέγεθος	גדל(גדל)	2.18	
μέλι	דבשׁ	1.20	

μετά + gen.	אחרי	1.7
+ acc.	אחרי	1.9
μῆν	חַדָּשׁ	1.2
μικρός	מעט	2.29 ; קטן 1.4
μυμνήσχομαι	זכר	2.32,33 3.5,5
ναός	היכל	1.8
νηστεύω	צום	1.5
νόημα	מחשבה/מועצה	2.8
νόμος	תורה	2.2,28
νόμφη	כלה	2.23
νόμιος	חחן	2.23
νόε	ענה	2.11
νόξ	לילה	2.25
νότον	ערך	2.33
δόδος	דרך	2.33
οἶκος	בית	1.8,14 2.26,26,26
	מעון	2.16
οἰκτιρμός	רחמים	2.27
οἶχομαι	הלך	1.22
ὀλιγός	מעט	2.13
ὀλοκαύτωμα	עולה	1.10
ὄμνυμι	נשבע	2.34
ὄνειδισμός	חרפה	2.4 3.8
ὄνομα	שם	2.11,15,26,32 3.5,7
ὄραω	ראה	2.17
ὀργή	חמה	1.13 2.20
ὄς, etc.	אשר	passim
ὄστον	עצם	2.24,24
ὄτι	כי	1.13 2.5,9,13,17,19,20,30,30,31,33
		3.2,3,6,7,7
ὄ... ἔκειτ' / ἐπ'αύτῳ	עליו/שם .. אשר	2.4,13,26,29 3.8
ὄτα	לא	passim
ὄρανός	שמים	1.11
ὄς	אזן	1.3,3,4,4,4 2.16,31
ὄτος	זה, etc.	passim
ὄτως	כה	2.21
ὄφθαλμός	עין	1.12,22 2.17,18
ὄφλησις	<u>לזועה/לזועה</u>	3.8
παγετός	קרח	2.25
παῖς	בן	1.20 2.20,24,28
(κύριος) παντοκράτωρ	צבאון (ה')	3.1,4
παῖς	כל	passim
πατήρ	אב	1.16,19,20 2.6,19,21,24,33,34 3.5,7,8

πεινῶν	<u>דאבון</u>	2.18
πέμπτος	חמישי	1.2
περὶ + gen.	בעד	1.11,11,13
περὶ ἁμαρτίας	→ ἁμαρτία	
πληθύνω	הרבה	2.34
πνεῦμα	רוח	2.17 3.1
ποιέω	עשה	1,8,10,22 2.2,2,11,27
πόλις	עיר	2.23
πολύς	רב	1.12 2.29
πονηρία	רעה	2.26
πονηρός	רע	1.22 2.8,25
	ר'ע	2.33
πόντοι	<u>תחלאים/נגעים</u>	2.25
πορεύομαι	הלך	1.18 2.10
ποταμός	נהר	1.4
πράγματα	מעללים	2.33
πρεσβύτερος	זקן	1.4
πρός + acc.	אל	1.3,7,7,7,10,13,14,21 3.1
	עם	1.19
πρὸς τὸ μῆ	בלתי	1.19 2.5
προσευχῆ	תפלה	2.14 3.4
προσεύχομαι	התפלל	1.11,13
προσκολλᾶμαι	דבק	(3.4)
πρόσταγμα	תורה	1.18 2.10
πρόσωπον (→ κατὰ πρ.)	פנים	2.8
πρόσωπα	פנים	1.15 2.6
προφήτης	נביא	1.16,21 2.20,24
πῦρ	אש	1.2
ῥέω	זוב	1.20
ῥομφαία	קרב	2.25
σάραξες	בשר	2.3,3
σημεῖον	אה	2.11
σήμερον	היום	3.8
σχεῦος	כלי	1,8,8
σικιά	צל	1,12,12
σκληρός	שק/הק	2.33
σκληροτράχηλος	עקשה	2.30
σμικρύνομαι	מעט	2.34
σπλάγχνα	קרב	2.17
στενά	צרה	3.1
συνάγω	קבץ	1.6
συντάσσω	צוה	1.20
σχεδιάζω	סור	1.19

τέρας	מ'פח	2.11	
τῆθημι	נהך	2.26	
τόπος	מקום	2.24	
υἱός	בן	1.1,1,1,1,1,3,4,7,7,8,11,12	2.3,28 3.4
ὕπακοός	שמע	(1.19)	(2.5)
ὕδω	-ב	1.12,12	
ὕποδῶ	למטה	2.5	
	+ gen.	תחת	2.2
ὕποχεῖρος	לזועה/לזועה	2.4	
ὕψηλός	נטוי	2.11	
φάγω	אכל	2.3	
φάβος	יראה	3.7	
φωτή	קול	1.18,19,21	2.5,10,22,23,23,23,23,24,29 3.4
φωτίζω	האיר	1.12	
χάρις	חן	1.12	2.14
χαρμονή	שמחה	(2.23)	
χαρμωσύνη	שמחה	2.23	
χερ	יד	1.6	2.11,20,24,28 3.5
ψυχή	לב	2.18	
	נפש	2.18	3.1
ἥμος	צואר	2.21	
ὧς	-כ	1.11,15,20	2.6,11,26

אב	πατήρ
אבד	ἀπολλύμαι
אדמה	γῆ
איר	φωτίζω
אזן	οὖς
אחר	ἕτερος
אחרי	μετά
אין	→ אין
איש	ἄνθρωπος, ἕκαστος
אכל	φάγω
-ל/לה	εἰς, ἔναντι, ἐναντιον, ἐπὶ, περὶ, πρὸς
אלה	ἀρά
אלהים	θεός
אם	ἐάν
אמר	εἶπον, ἔρω
אמרל	λέγων
אף	θυμός
אף	γῆ
אש	πῦρ
אשר	ὅς, etc.
ע/ם/ש ..	אשר οὗ ... ἐκεῖ / ἐπ' αὐτῷ
אח	σημεῖον
-ב	ἐν, εἰς, ὑπό
אכ	ἔρχομαι
אביא	ἄγω, εἰσάγω, ἐπάγω
אבאזני	ἐν ὠσὶ
אבלל	διὰ
אבח	οἶκος
אבכה	κλαίω
אבלתי	→ בלתי
אבן	λίθος
אבעד	εἰς, περὶ
אבאיני	ἐναντιον, κατ' ὀφθαλμοῦς
אבריח	διαθήκη
אבשר	σάρκες
אבשה	αἰσχύνη
אבח	θυγάτηρ
אבגר	δυνατός
אבדול	μέγας
<u>אבדל</u> (אבגל)	μέγεθος
אבגי	ἔθνος, λαός

הלגה	ἀποικίζω
<u>דאבון</u>	πεινῶν
קבד	(προσ)κολλᾶμαι
רבר	λαλέω
רבר	λόγος
רבר	ἀποστολή
שבש	μέλι
דרר	δόδος
ה	κύριος
היה	γίγνομαι, εἶμι
היום	σήμερον
היכל	ναός
הלך	βαδίζω, οἴχομαι, πορεύομαι
המוך	βόμβησις
הנה	ἰδοῦ
-ו	δέ, καί
הז, etc.	οὗτος, etc.
זוב	ῥέω
זועה	→ לעזרה
זכר	μνησκόμαι
זקז	πρεσβύτερος
זרע	βραχίων
גח	ἐορτή
שדח	μήν
קזח	κραταιός
אטח	ἀμαρτάνω
תאטח	περὶ ἀμαρτίας
יח	ζῶ
חיס	ζωή
חלב	γάλα
הלח	ὀέομαι
חמח	ὀργή
יחמישי	πέμπτος
יח	χάρις
ינח	ἐλέεω
דסח	ἐπιείκεια
תצח	ἔξωθεν
בחח	καῦμα
בחה	ῥομφαία
הבחח	ἔρημος
הבחח	ὄνειδισμός
יחח	νυμφίος
יד	χεῖρ
הודח	αἰνέω

התוד	ἐξαγορεύω
ידע	γινώσκω
יום	ἡμέρα ; → יום
הוציא	ἐκφέρωμαι, ἐξάγω
האר	φθόρος
שר	κυριεύω
שב	ἐνοικέω, καθίζω, κατοικέω
	כ- ἐπί, κατά, ὡς
כשר	καθά, καθαίπερ
כבוד	δόξα
כה	οὕτως
כהן	ἱερεύς
כח	δύναμις
כי	ἀλλά, εἰ(ῆ) μήν, ὅτι
כל	πάν
כלה	νύμφη
כלי	σκεῦος
<u>כליו</u>	ἐκλείπω
קס	ἀργύριον, ἀργυροῦς
<u>כפון</u>	κύπτων
כר	ἵσσημι
כש	ἀσθενέω
כחב	γράφω
ל	→ אל
א	οὐκ
ב	καρδία, <u>ψυχῆ</u>
לבונה	λίβανος
לבתי	πρὸς τὸ μῆ
לזע/לזעוה	ὑποχέριος, <u>ὄφλησις</u>
לי	νύξ
לכד	λαμβάνω
למטה	ὑποκάτω
מ(ל)	ἀπό
למעלה	ἐπάνω
למען	ἕνεκεν, ἵνα
לפני	ἔναντι, ἐναντίον, ἐνώπιον, κατὰ πρόσωπον
קל	λαμβάνω
מ	ἀπό, ἐκ
מאי	ἀπό
מועד	καιρός
מוצא	(δια)νόημα
מופ	τέρας
מו	(ἀπο)θνήσκω

כזמ	θυσιαστήριον
כשפמ	(δία)νόημα
למ	βασιλεύς
כמלמ	βασίλεια
מ	ἀπό, ἐκ
מנמ	μαναα
מסמ	δεσμώτης
ממ	οἶκος
ממ	ὀλιγός, μικρός
ממ	σμικρύνομαι
ממ	ἀπό
מלמ	πράγματα
ממ	ἔργον
ממ	εὐρίστω
ממ	τρόπος
ממ	ἀπειθῶ
ממ	ἀπειθῶ
ממ	δῆ
<u>מבמ</u>	ἐγνώξω
מבמ	προφήτης
<u>מממ</u>	πόνοι
מממ	διασπεύρω
ממ	ποταμός
ממ	κλίνω
ממ	ὕψηλός
ממ	καταβάλλω
ממ	ψυχή
ממ	ἐξαιρέω
<u>משמ</u>	δύναμαι
ממ	δίδωμι, τίθημι
ממ	κινέω
ממ	κύκλω
ממ	σχεδιάζω
ממ	βιβλίον, βιβλος
ממ	παῖς
ממ	δουλεύω, ἐργάζομαι
ממ	ἕως
ממ	αἰών
ממ	ἔτι
ממ	ἀσεβῶ
ממ	αἰώνιος
ממ	ἀδικία
ממ	ἰσχύς

קוּע	ἀκηδιῶν
גי ע	ὄφθαλμός ; → גיני ב
רי ע	πῶλις
לע	ἐπί ; → לעב
קכ לע	διὰ τοῦτο
הליו ע	ὀλοκαύτωμα
הלעה	ἀναφέρω
עק	εἰς, μέτα, πρός
עק	γένος, λαός
עצ ע	ὄστον
קק ע	νότον
הש ע	ποιῶ
השק ע	δέκατος
הע ע	καιρός
הק ע	νῦν
לפלקה	(προσ)εὔχομαι
עני ע	πρόσωπον, πρόσωπα ; → יפני ל
קק ע	ἀνοίγνυμι
עש ע	ἀφίστημι
קבא צ (ה)	(κύριος) παντοκράτωρ
קדי צ	δίκαιος
קקד צ	δικαιοσύνη, δικαίωμα
קיא צ	ᾄμος
קיא צ	ἐντέλλομαι, συντάσσω
עיא צ	νηστεύω
לצ	σκιά
קעצ צ	κράζω
קקצ צ	στενάζω
קכק צ	συνάγω
שק צ	ἅγιος
לוק צ	φωνή
עקקה	ἵστημι
קקק צ	μικρός
קקק צ	ἀναγινώσκω, ἐπικαλέω, κράζω
קקק צ	παγετός
כשק צ	ἀκούω
קשק/קשק	σκληρός
קקק ע	σκληροτράχηλος
קקק ע	ὄραω
כק ע	μέγας, πολύς
קכקק ע	πληθύνω
קכק ע	λυπέομαι
לגק	→ לדק
קוק ע	πνεῦμα

םימק	οὐκτιμῶς
ע'ר, ע'ך	κακός, πονηρός
רע	λιμῶς
רע	τὰ κακά, πονηρία
רשע	ἀδικῶ
לוא	ἄδης
נשא	καταλείπομαι
שבה	ἀποικίζω
ישיב	ἀποικία, ἀποικισμός
נשב	ὄμνυμι
שב	ἐβδόμη
שב	ἐκλείψειν ποιῶ
שוב	ἀποστρέφω, ἐπιστρέφω
<u>בשי</u>	ἐννοῶ
שכח	κάθημαι
שלח	ἀποστέλλω, ἐνίημι
שליח	ἐκρίπτομαι
שם	ὄνομα
שם	ἐκεῖ
מממ, שממ	ἄβατος; ἔρημος
שחמ	χαρμονή, χαρμοσύνη
שמים	οὐρανός
שמע	ἀκούω, εἰσακούω, ὑπακούω
שנה	ἔτος
שפ	δικαστής
שפט	δικάζω
שקד	γρηγορέω
שקד	καθοράω
ש	ἄρχων
שקד	ἐμπίπρημι
שקד	διάνοια
שקד	εὐφροσύνη
שקד	νόμος, πρόσταγμα
<u>תלא</u>	πῶνοι
תלונ	δέξις
תל	ὑποκάτω
תפל	προσευχή

D-7428

5-14

CC

BS1771 . T68
Bible. O.T. Apocrypha. Baruch. Polyglot
The book of Baruch : also called I Baruch

BS
1771
T68

Bible. O.T. Apocrypha. Baruch. Polyglot.
1975.

The book of Baruch, also called I Baruch
(Greek and Hebrew). Edited, reconstructed
and translated by Emanuel Tov. [Missoula,
Mont.] Scholars Press for the Society of
Biblical Literature [c1975]

v, 51p. 24cm. (Pseudepigrapha series; 6) (Society of
Biblical Literature texts and translations series; 8)

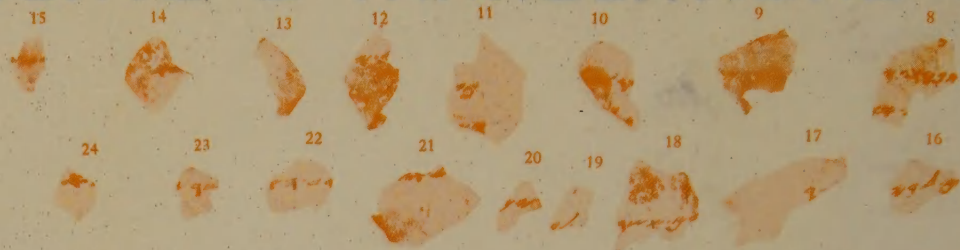
English, Greek, and Hebrew.

Based on I. Tov's thesis, Hebrew University, Jerusalem,
1973.

(Continued on next card)

A184114

TEXTS & TRANSLATIONS 8

PSEUDEPIGRAPHA SERIES 6

